

4/303 GODINA XXX, TRAVANJ 2011. CIJENA 3 KM

Ladonja

Vjerski informativno-kulturni list

30^{godina}

Sretan Uskrs!

Crkva Sv. Jurja u Oprtlju

Župna crkva Sv. Jurja u Oprtlju izgrađena je 1526. godine. Građio ju je Majstor iz Kranja na mjestu ranije, vjerojatno romaničke. U 17. st. je produljena kada je izgrađeno novo kamenno pročelje. Crkva je trobrodna, kasnogotičkoga sloga s poligonalnom apsidom.

„Na izvorno ne nasvođeni trobrodni prostor, što ga dijeli kolonada šiljastih lukova, dograđen je u početku 15. st. prezbiterij poligonalna završetka; tada je i sistem kasnogotičkoga mrežastog svoda s rebrima i figuralno ukrašenim zaglavnim kamenima protegnut i nad prostorom broda“, opisuje crkvu Enciklopedija likovne umjetnosti.

Bogata je baroknim kipovima i slikama što potječu iz 17. i 18. st. Ima pet mramornih oltara. Pala sv. Jurja na glavnom oltaru je iz 17. st., a kameni kipovi dvaju svetaca iz 18. st.

Crkva Sv. Jurja mučenika na trgu u Oprtlju obnavljana je od 2006., a lani je postavljeno novo stepenište pred ulaznim vratima.

Orgulje G. Callida iz 18. st. zamijenjene su 2004. novim orguljama.

Zvonik, odvojen od crkve, završen je 1740. godine.

Travanj

P 1 Hugo, Teodora
S 2 Atanzije, Sandra

N 3 4. KORIZMENA,
Rikard
P 4 Izidor, Strahimir
U 5 Vinko Ferrer., Vedran
S 6 Celestin, Rajko, Vilim
Č 7 Ivan de la Salle, Rufin
P 8 Dionizije, Valter
S 9 Marija Kleofina

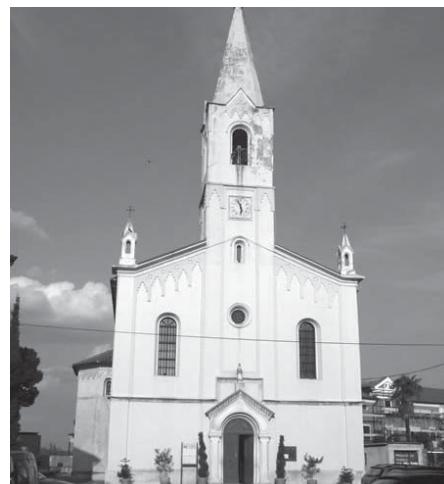
N 10 5. KORIZMENA,
Pompej, Terencije
P 11 Stanislav, Đema
U 12 Zenon, Julije
S 13 Ida, Martin papa, Arsen
Č 14 Valerijan i Maksim,
Lidvina
P 15 Anastazija, Krescencije
S 16 Josip Benedikt Labre

N 17 CVJETNICA,
Rudolf, Anicet
P 18 Eleuterije, Apolonije,
Galdino
U 19 Konrad, Timon, Ema
S 20 Sara, Odeta, Oda
Č 21 Veliki četvrtak,
Anzelmo
P 22 Veliki petak, (post i
nemrs)
S 23 Velika subota,
Juraj, Đuro

N 24 USKRS - VAZAM,
Fidelis
P 25 Uskrsni pon., Marko
evanđelist
U 26 Alida, Kleto, Zovko
S 27 Ozana Kotorska, Zita,
Liberat
Č 28 Vital, Petar Chanel
P 29 Katarina Sijenska
S 30 Pio V. papa, Robert

Spomendani

12. travnja
Sv. Zenon - Brtonigla

Crkva sv. Zenona u Brtonigli

21. travnja

Veliki četvrtak – posljednji dan kozizme, misa posvete ulja, svećenici obnavljaju zavjete, slavi se ustanova euharistije.

22. travnja

Veliki petak – dan Kristove smrti, posta i nemrsa; nema misnog slavlja, čita se Isusova muka, klanja križu.

23. travnja

Velika subota – dan Kristova počinka u grobu; Sv. Juraj – Boljun, Brdo, Grimalda, Oprtalj, Plomin, Rovinj, Sovinjak, Stari Pazin, Triban, Zrenj.

24. travnja

Uskrs, Vazam – Nedjelja uskrsnuća Gospodinova, najveći i najstariji crkveni blagdan.

28. travnja

Sv. Vital – Sv. Vital - Brdo.

Krist nas ljubi unatoč izdajstvima

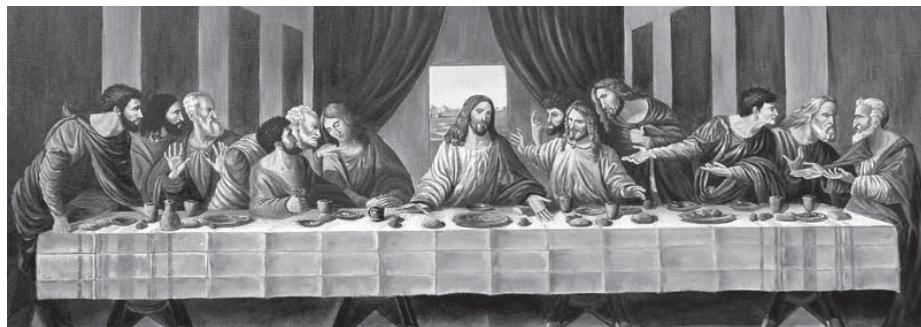
Od one dvorane Posljedne večere, blagoslovjenog trenutka u povijesti kad je Isus rekao da je onaj kruh – hostija njegovo tijelo, da je ono vino u kaležu njegova krv, nije bilo ni jednog časa u povijesti kad nije bilo posvećene hostije, nije bilo časa da on nije bio prisutan stvarno, vidljivo, opipljivo na našoj kugli zemaljskoj.

Piše Zdenka JELAČIĆ

Sto se to zapravo dogodilo su dvorani posljedne večere? Svoju zadnju večeru Isus je učinio u sklopu židovske Pashe koja je označavala prijelaz iz egipatskog ropstva u slobodu. Pasha se slavila u zajedništvu obitelji. Svi su bili na okupu, a slavljenje pashe imalo je svoj uhodani obred i red. Isus je pashalnu večeru počeo osobnim očitovanjem radosti zbog tog trenutka: „Svom sam dušom čeznuo blagovati s vama ovu Pashu.“

Isus, znajući da je došao njegov čas muke, smrti i uskrsnuća, svojoj pashalnoj večeri daje novi sadržaj, novo značenje, koja više neće biti sjećanje na izlazak iz egipatskog ropstva, nego prelazak iz grijeha i smrti u stanje ljubavi i vječnog života. Isus u dvorani posljedne večere izgovara riječi: „Ovo je tijelo moje!“ – kruh se pretvara u Isusovo tijelo, „Ovo je kalež moje krv!“ – vino postaje Isusova krv. Hrana i piće na večeri postaju Isusovo tijelo i krv. Isus daje apostolima da blaguju njegovo tijelo i piju krv: „Uzmite i jedite!... Uzmite i pijte!“. U tom času se događa prva sveta pričest i prvi pričesnici te žrtve su apostoli.

Isus daje apostolima nalog da ono što je on učini i oni čine. „Ovo činite na moju uspomenu!“ I u tom svetom i svečanom trenutku Isus ustanavljuje sakrament euharistije i daje zapovijed apostolima da i oni to čine te time ustanavljuje sakrament ministerijalnog svećeništva. I od toga časa kod svake svete mise kruh postaje Isusovo tijelo, a vino krv. Obnavlja se

Posljedna večera, Michelangelo

na nekrvni način milost križa i otkupljenja. Teče i struji novi Božji život koji nam je Krist zasluzio svojom mukom, smrću i uskrsnućem. On leži na oltaru kao „zaklano i žrtvovano“, ali uvijek živo „Janje Božje koje oduzima grijehu svijeta“ (Iv 1, 29).

Od one dvorane Posljedne večere, prvog Velikog četvrtka, od onog blagoslovjenog trenutka u povijesti, kad je Isus rekao da je onaj kruh – hostija njegovo tijelo, da je ono vino u kaležu njegova krv, nije bilo ni jednog časa u povijesti kad nije bilo posvećene hostije, nije bilo časa da on nije bio prisutan stvarno, vidljivo, opipljivo na našoj kugli zemaljskoj. Ta njegova trajna prisutnost je garancija da nas Bog nije ostavio i prepustio sudbini čovjeka, već da je on trajno prisutan u svome hramu – crkvi gdje nas čeka.

Oporuku ljubavi ostavio je Isus čovječanstvu u dvorani Posljedne večere. Pokazao je kako se ljubi bližnje na primjeru prema svojim učenicima, koje gledano ljudskim očima nije baš bilo lako niti jednostavno voljeti, a još više im praštati.

Pater Mihály Szentmártoni na ovaj način opisuje Isusovu ljubav prema učenicima. „Isus je ljubio do kraja Tomu, čija sumnja sigurno nije počela poslije uskrsnuća, već ju je nosio u sebi od početka. Isus ga je unatoč tomu ljubio do kraja. Ljubio je do kraja i Šimuna Tadeja, koji je još i u ovim potresnim trenutcima o tome sanjario, kako će postati ministar nekog političkog kraljevstva. Ljubio je do kraja i Petra, koji će ga za nekoliko sati sramotno izdati, zatajiti, prizivajući pri tom svemogućeg Boga, Isusova Oca za svjedoka, da ne poznaće ovog čovjeka, komu ni ime neće izustiti, nego će ga nazvati bezlično «čovjek». I konačno, ljubio je do kraja i Judu, najjadnijeg stvora što ga ikad ova zemlja nosila, koji je za mizernih trideset srebrnika prodao ljubav, prijatelja, Boga. Krist ih je sve ljubio, ljubio ih je do kraja. Da li je to tako lako, samo po sebi razumljivo? Nije. Krist ljubi i nas, ustrajno, do kraja, unatoč našim izdajstvima. Nema te zloće koju ne bismo bili u stanju počiniti. Ali štogod se dogodilo, Krist je veći nego naše srce. A ta njegova bezuvjetna ljubav se očituje u oproštenju grijeha u sakramantu sv. ispovijedi.“

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač

Biskupski ordinarijat Porečke i pulske biskupije

Glavni urednik

Željko Mrak

Uredništvo

Blaž Bošnjaković

Gordana Krizman

Ilija Jakovljević

Tomislav Milohanić

Željko Mrak

Luka Pranjić

Adresa uredništva

Jurja Dobrile 1, 52400 Poreč

tel: 052/429-034

fax: 052/429-039

ladonja@biskupija-porecko-pulska.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Rukopise i fotografije ne vraćamo

Grafičko oblikovanje

Marijan Markežić

Grafička priprema

Gabrijel Erman

Tomislav Erman

Tisak

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Nakladnik

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Žiro račun

2380006-1147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovница: *Maslina - simbol života*

Sadržaj

Crkvena godina

Kristova oporuka ljubavi

3

Razgovor

Dr. Željko Tanjić, ravnatelj Kršćanske sadašnjosti: Hrvatska će biti onakva kakvi mi budemo ljudi

6-8

Kronika

Biskup Franjo Komarica u Poreču

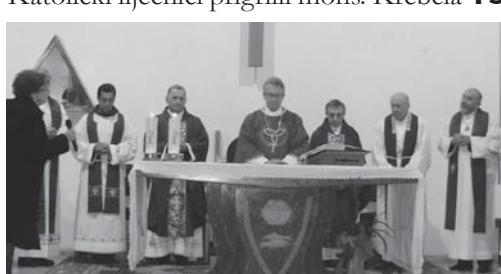
10

Poruka biskupa: Nemojte zanijekati vjersku pripadnost i nacionalnost

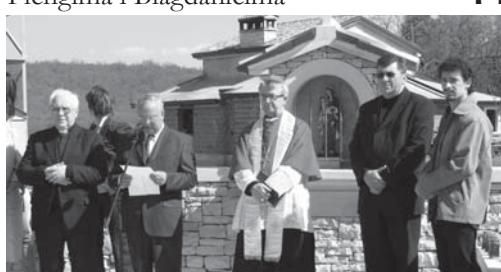
11

Katolički liječnici priglili mons. Krebelu

Blagoslov kapelica u Flengima i Blagdanićima

14

Ustanove Crkve u Istri

Kuća milosrđa Majmajola

16/17

Teološka misao

Smrt pobjeđena

Isusovim uskrsnućem

18/19

Aktualno

Križ je pobjedio

21

Pismo iz Rima

Svjedoci "posljednjih dana"

22

Crkva i društvo

Neizbjeglan konflikt

Crkve i društvene javnosti

23

Mladi

Pazinska sportašica

Elena Tanković

25

Feljton

Crkva u Istri u 18. st.

28/29

Savjeti

Prehrana malog i predškolskog djeteta

30

Beside

Ćakule pod ladonjon

31

Budimo graditelji civilizacije života

Želim i molim da ovih svetih dana uskrsna radost obasja osobito one koji su pritisnuti bolešću, žalošću i nevoljama bilo koje vrste te im donese Isusov mir i ohrabrenje: „Ja sam, ne bojte se... Mir vam svoj dajem.“ * Neka radost i mir uskrsnih blagdana ispuni vaša srca! Sretan Uskrs!

Vjernicima katolicima u našoj Biskupiji porečkoj i pulskoj te svim ljudima dobre volje od srca čestitam sretan Uskrs!

Uskrsnuo je! Ta jedinstvena i čudesna poruka ponovno ovih uskrsnih blagdana odjekuje našim crkvama i domovima, našim sredinama i srcima. Poruka uskrsnuća, utemeljena na svjedočanstvu života i mučeničke krvi apostola i drugih učenika, temelj je nerazorive vjere Crkve u Boga života i ljubavi, temelj je njezine nepokolebive nade u pobjedu pravde, istine i dobrote. Ta je uskrsna vjera tijekom dva tisućljeća nadahnjivala i jačala mučenike, svece, misionare i sve svjedoke kršćanske dobrotvornosti i vjernosti Bogu i čovjeku u služenju čovjeku i svijetu. I danas i ovdje upravo ta vjera uči nas da Bog – unatoč prividima i ljudskim samozavaravanjima – vodi kako povijest svijeta tako i naše živote, baš preko križeva i umiranja Velikog petka, prema konačnoj proslavi. Ta vjera daje i nama, današnjim običnim malim kršćanima optimizma i snage da u ovom vremenu velikih promjena budemo svjedoci za evanđeoske vrednote koje nikad ne stare i ne ovise o modama i hirovima ljudi.

Uvoj Godini obitelji, u pravi na Nacionalni obiteljski dan pod gesлом „Zajedno u Kristu“ te na susret sa Svetim Ocem koji dolazi da nas ohrabri u vjeri, upravo nas uskrsna poruka o Bogu života i ljubavi, koji je Bog s nama i za nas, potiče da budemo graditelji civilizacije života. Umjesto civilizacije smrti koja

Mons. Ivan Milovan

je tako vidljiva u potrošačkom mentalitetu, grubom hedonizmu i moralnom relativizmu, u robovanju ovisnostima, strastima, izrabljivanju slabijih – uskrsni kršćanin ustraje biti graditelj civilizacije života i ljubavi. Ustraje biti graditelj dobra, osobito pak promicatelj vrednota obitelji koja je temelj svakog dobra u ljudskom društvu.

Promicati biblijsku misao o obitelji, jer čovjek je kao društveno biće stvoren na sliku Božje obitelji Trojstva, te je istinski sretan tek u življenju zajedništva u ljubavi, ponajprije unutar obitelji. Promicati ono što pomaže čuvanju obitelji kao zajednice gdje je svatko istinski „kod kuće“ – jer dom je ondje gdje volimo i gdje smo voljeni; čuvanju također obitelji kao zajednice života jer prava je ljubav otvorena rađanju i odgajanju novih života. Obitelj i novi život jesu svetinja, i ti nas darovi Božji potiču na i zahvalnost i na odgovornost. Ne sum-

njamo da promičući pravo dobro naših obitelji, najviše doprinosimo dobru cijelog društva.

Neka nam uskrsna vjera u Božju vjernost i konačnu pobjedu dobra dade optimizma, snage i radosti u svagdašnjem životu. Neka ta vjera unosi u naše obitelji mir, zajedništvo, otvorenost novom životu, spremnost na žrtvu u življenju ljubavi. I neka sve nas učini graditeljima civilizacije života i ljubavi.

Želim i molim da ovih svetih dana uskrsna radost obasja osobito one koji su pritisnuti bolešću, žalošću i nevoljama bilo koje vrste te im donese Isusov mir i ohrabrenje: „Ja sam, ne bojte se... Mir vam svoj dajem.“

Neka radost i mir uskrsnih blagdana ispuni vaša srca! Sretan Uskrs!

+ Ivan, biskup

Hrvatska će biti onakva kakvi mi

Prof. dr. Željko Tanjić, svećenik Zagrebačke nadbiskupije, profesor na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, ravnatelj je zagrebačke Kršćanske sadašnjosti i aktivni član komisije HBK-a „Iustitia et pax“.

Razgovarao Željko MRAK

Kardinal Amato, sadašnji papa Benedict XVI., kardinal Bozanić i prof. dr. Željko Tanjić

L: Uvaženi profesore dr. Tanjiću, u rujnu 2009. ste imenovani ravnateljem Kršćanske sadašnjosti i na tom ste mjestu zamijenili prof. dr. Adalberta Rebića. Izuzetna čast, ali i velika odgovornost?

Kršćanska sadašnjost zauzima posebno mjesto u našoj crkvenoj, društvenoj i kulturnoj stvarnosti. Bez misli i djelovanja njenih osnivača, posebice „trolista“ Vjekoslava Bajsića, Tomislava Janka Šagi-Bunića i Josipa Turčinovića, suradnika, prijatelja i djelatnika, bez svega onoga što je Kršćanska sadašnjost ostvarila i ostvaruje svojim poslanjem i djelovanjem, naša bi Crkva i naš narod bili siromašniji za sve ono čime je ona

oblikovala našu teološku misao, crkveno djelovanje, pastoral, produbljuvanje nauka Koncila, bili bi siromašniji za mnoštvo važnih ideja, modela djelovanja, kao i raznih izdanja koji spadaju u antologiju naše pisane riječi i izdavačkih poduhvata. Stoga je uistinu izuzetna čast i velika odgovornost biti dio tog živog crkvenog organizma koji i dalje traži nove puteve prisutnosti i svjedočenja vjere u Božju Riječ i njenu utjelovljenost u našem kontekstu.

L: Kada govorimo o Kršćanskoj sadašnjosti, ne možemo a da se ne sjetimo jednog od osnivača KS-a, prof. dr. Josipa Turčinovića, čiju je 20. obljetnicu smrti obilježio KS. Veliki čovjek, Hrvat, vrhunski teolog europskih razina?

Smatram da u našoj Crkvi i kulturnoj i društvenoj zbilji nismo još uvijek dovoljno svjesni veličine Josipa Turčinovića i njegova djela. Veličina je to koja proizlazi iz njegove kršćanske i svećeničke vjernosti izvornom poslanju i pozivu da u našim okolnostima sve učini da Božja Riječ postane plodonosnom, pogotovo u svjetlu Drugog vatikanskog koncila. Sav je svoj život, ne štedeći sebe, darovao svojoj Crkvi i svome narodu, a Kršćanska sadašnjost najviše njemu duguje sve ono što jest i što je učinila. Mi smo proslavom obljetnice njegove smrti željeli još jednom istaknuti sve ono što je on živio, značio i učinio. A toga ima toliko puno i tek smo

budemo ljudi

na početku recepcije njegova djela i traženju putova kako da njegov model djelovanja primijenimo i danas. Zato smo izdali prvi svezak njegovim izabranim djela, svezak koji pokazuje svu dubinu i originalnost njegove teološke misli, zahvalni HRT-u što je prihvatio film o Josipu Turčinoviću, autorice Irene Hrvatin. Film na originalan i profesionalan način pokazuje svu baštinu ovog „popa stoljeća“, kako ga je nazvao Branko Fučić.

L: Iz Bjelovara preko Zagreba do Rima, Vaš je put od mature do doktorata?

Moj je život, kao i vjerojatno život svakog čovjeka i svećenika, obilježen ljudima, događajima i mjestima, od mjeseta mog djetinjstva Rovišća, do Bjelovara, Zagreba i Rima. Sve sam ljudi, događaje i mesta koji su me oblikovali doživljavao kao poseban Božji dar, kao izraz Božje pedagogije kojim me vodio sve do danas. Sve je to oblikovalo moju osobnost, utjecalo na moj životni poziv i zvanje, na moju ljubav prema teologiji. Osjećam se dionikom velikog dara koji i ja želim dalje prenosići.

L: Izvanredni ste profesor na katedri fundamentalne teologije, bili ste gost znanstvenik (visiting scholar) na Odsjeku za sustavnu teologiju Katoličkog sveučilišta Amerike u Washingtonu, objavili ste više znanstvenih radova u zemlji i inozemstvu te sudjelovali na više znanstvenih skupova i seminarima. Fundamentalna teologija je „Vaša“ znanost od magisterija, specijalizacije do doktorata?

Za mene je fundamentalna teologija posebna teološka discipline. U današnje vrijeme ovaj naziv kod mnogih može izgledati kao prizivanje fundamentalizma, ali upravo je obrnuto. Za razliku od bilo kojeg oblika fundamentalizma koji nema

Pater Bonaventura Duda i prof. dr. Željko Tanjić

“ Smatram da u našoj Crkvi i kulturnoj i društvenoj zbilji nismo još uvijek dovoljno svjesni veličine Josipa Turčinovića i njegova djela. Veličina je to koja proizlazi iz njegove kršćanske i svećeničke vjernosti izvornom poslanju i pozivu da u našim okolnostima sve učini da Božja Riječ postane plodonosnom, pogotovo u svjetlu Drugog vatikanskog koncila.

potreba za izlazak izvan granica vlastite grupe niti potrebu drugima pojasniti vlastite stavove niti se suočiti s razumskim argumentima. Fundamentalna teologija želi na tragu svetopisamskog naloga svakome obrazložiti razloge nade koju vjernik i teolog, Crkva u sebi nosi kao dar i zadaću. Nada koja je Krist

raspeti i uskrslji. Ova teološka disciplina granična je i rubna, i to me oduvijek privlačilo. Pozvana je na dijalog i na poznavanje izazova koji dolaze iz područja znanosti, kulture, umjetnosti. Na rubu je, a opet duboko utemeljena u Objavi koja sama u sebi nosi najjačije razloge nade i vjere.

L: U svojoj prvoj poruci posvećenoj miru za Novu godinu 1968. papa Pavao VI. poželio je da se taj dan trajno slavi kao Svjetski dan mira, kao uvijek aktualno i prijeko potrebno propitivanje. Događaji u svijetu i u našoj Domovini traže odgovore na „nemire“ i „nemirna stanja“ koja imaju tragične posljedice. Što nam kao aktivni član Komisije Hrvatske biskupske konferencije „Iustitia et pax“ možete poručiti?

Osobe i društva nose u sebi trajnu čežnju za pravdom i mirom. A opet smo svakodnevno svjedoci kako nam upravo to nedostaje. Crkva iz svoga blaga uvijek iznova poručuje da u središtu govora, svjedočenja i djelovanja oko pravde i mira mora biti ljudska osoba koja uteviljenje svog dostojanstva ima u tran-

scendenciji. Sva rješenja i svi pokušaji rješenja koji ne polaze od ove datosti samo su dovodile i dovode do još većih nepravdi i nemira. Ako se ljudsku osobu stavi u službu raznih interesa, od političkih do ekonomskih, ako ju se podredi tim interesima, onda je jasno da mnogi iz nemoći vide jedini izlaz u nasilju. Kršćani su iz svoje vjere pozvani biti socijalno osjetljivi, odgovorni i angažirani. U tom smislu vjera nije privatna stvar. Ona živi od spomena na Kristovo otkupiteljsko djelovanje koje mijenjalo odnose i time oblikovalo i drugačija društvena stanja.

L: Papa Benedikt XVI. potpisao je dokument „Verbum Domini“, kojim je blaženog Alojzija Stepinca Vatikan svrstao u red svetaca koje štuju katoliči cijelog svijeta. Što možemo i „moramo“ kao narod naučiti od blaženog Stepinca u ovim turbulentnim vremenima za hrvatsko društvo i državu?

Od blaženog kardinala Stepinca možemo puno toga naučiti. Postojanost u vjeri, izdržljivost u kušnjama, važnost nadе u trenucima beznađa, hrabru suprotstavljenost svakoj totalitarnoj ideologiji u službi obrane ljudskog dostoјanstva. Mudrost spojenu sa svjedočkom odlučnošću. Pastoralnu razboritost s doktrinalnom jasnoćom. Što se više posvećujemo proučavanju njegovog života, otkrivamo posebnost osobe koja je bila i ostala dar Crkvi u hrvatskom narodu u teškim vremenima i stoga nadahnuće i za nas danas.

L: Početkom lipnja Papa će posjetiti našu zemlju. Veliki događaj za Crkvu u Hrvata i dodatni poticaj da ustrajemo na putu vjere bez obzira na okolnosti koje su nas zadesile.

Važan i znakovit događaj. Papa Benedikt XVI. svojim učiteljstvom i svjedočanstvom čini na svoj svojstven način ono što je temeljno poslanje Petra nasljednika, utvrđuje braću i sestre u vjeri. Siguran sam da će posebnost njegovog pristupa

Prof. dr. Željko Tanjić, protestantski teolog i pastor Boris Gunjević, filozof Slavoj Žižek

‘ Premda kao tranzicijsko društvo imamo mnoštvo problema i nedostataka koje trebamo priznati i od kojih ne trebamo bježati, ipak mislim da nam nedostaje samopouzdanja, da ne vidimo mnoštvo darova, sposobnosti, talenata naših ljudi.

ohrabriti sve nas da u ovom trenutku prihvativimo izazove koji su pred nama, da procistimo našu vjeru, da se trgнемo iz letargije i da još dublje živimo i svjedočimo Evandjeљe.

L: Osviješteni nacionalni identitet kao naša crveno bijela kockica u mozaiku suverenih naroda suvremene Europe imperativ je, usudio bih se reći, opstanka i ostanka na ovim prostorima. Pridaju li odgojno obrazovni sustav i druge institucije tome dovoljno pozornosti i općenito cijenimo li sebe dovoljno?

Premda kao tranzicijsko društvo imamo mnoštvo problema i nedostataka koje trebamo

priznati i od kojih ne trebamo bježati, ipak mislim da nam nedostaje samopouzdanja, da ne vidimo mnoštvo darova, sposobnosti, talenata naših ljudi. Onkraj nacionalizma s jedne strane i individualizma s druge potrebno je naći pravi kršćanski način življenja vlastitog nacionalnog identiteta i brige za zajedničko dobro u našem narodu i društvu. Ne smijemo se bojati, ne smijemo biti malodušni i svim snagama moramo pokazati da bez vrjednota ne može biti nikakvog pravednog društva, pa ni društva znanja.

L: Hrvatska sutra očima teologa i Vašim promišljanjima naše sadašnjosti i budućnosti?

Hrvatska će biti onakva kakvi mi budemo ljudi, kršćani i koliko budemo zauzeti za zajedničko dobro. Ona je uistinu predivna zemlja dobrih ljudi koji su kroz povijest puno trpjeli i koje je ta povijest često učila jedino mogućem načinu preživljavanja, a to je borba za opstanak. Vjerujem da mi možemo puno više i još bolje. Boriti se ne samo za opstanak nego prije svega za pravednu državu i društvo iz kojeg nitko ne želi otići i u kojem život oblikuje novi život. Nosimo veliku odgovornost, ali nam je dana i velika nada.

Sakramenti su Božji dar, a ne absolutno pravo

Onoga kojemu je pričest, krizma i ženidba puka formalnost ne treba pripuštati tim sakramentima, jer osoba nije otvorena da primi te darove, već nešto prima pod prilicom. * Svi sakramenti koje primamo trebaju voditi prema središnjem sakramantu a to je sv. misa – euharistija.

Piše mr. Ilija JAKOVLJEVIĆ

Danas se nalazimo u pomalo konfuznom razdoblju, ne samo u pogledu ekonomije i politike, već i u vjere. S jedne strane, veći dio ljudi želi se krstiti, pričestiti, krizmati i vjenčati u Crkvi, a s druge strane postoji otpor prema katehizaciji za pripremu na sakramente. Tako se događa da mnogi kršćani primaju nešto i sudjeluju u nečemu što ne razumiju i ne poznaju. Jedan dio onih koji sudjeluju u katehizaciji, napose svećenici, kako se ne bi zamjerili onima koji odbijaju pouku za sakramente a žele sakramente, unatoč jasnom nauku Crkve u tim situacijama, popuštaju i na taj način stvaraju indiferentne kršćane. Klasičan primjer svakodnevno slušamo od kolega svećenika: roditelji žele krizmati dijete, a ne ispunjavaju osnovne uvjete, a to su:

da sami budu katehizirani: da dolaze na nedjeljnu misu, da žive evandeoske vrednote; da ne šalju djecu na pouku i nedjeljnu misu.

JASNE ODREDBE KAKONSKOG PRAVA. Onoga kojemu je pričest, krizma i ženidba puka formalnost ne treba pripuštati tim sakramentima, jer osoba nije otvorena da primi te darove, već nešto prima pod prilicom. Do toga je došlo jer djeca i mлади nemaju od koga učiti, s kim živjeti te darove; od djece tražimo da sve znaju, a mi? Župna kateheza nije samo za djecu i mlade, nego je i za odrasle koji će rasti u svojoj vjeri i istinski je živjeti. Svi sakramenti koje primamo trebaju voditi prema središnjem sakramantu a to je sv. misa - euharistija, a najveći po-

kazatelj kako živimo sakramentalnim životom je nedjeljna misa u župi.

NEOPHODNA PRIKLADNA POUKA. Što s onima koji ne pokazuju ni minimuma vjere, a žele sakramente? Takve najprije treba pripremiti i katehizirati, jer sakramen-

Zadaća kuma je da pomaže kumčetu u rastu u vjeri

ti nisu nešto na što se ima absolutno pravo, već su Božji dar onima koji ih žele primiti. Crkveno pravo jasno kaže: može se krizmati onaj koji je priklastno poučen, te ide dalje i kaže: neka roditelji i pastiri duša vode brigu da se vjernici (djeca) za njegovo primanje pravo pouče. Dokument „Na svetost pozvani“ naglašava: „Da bi vjernici laici mogli ispuniti svoje kršćansko poslanje u svijetu, potrebno im je odgovarajuće znanje, kao i svijest koja počinje otkrivanjem vlastitog poziva i spremnošću živjeti ga kroz ispunjenje svoga poslanja. To će značiti da se moraju ukloniti nesklad između vjere koju isповijedamo i svakidašnjeg života.“

TKO (NE)MOŽE BITI KUM?

Sakrament krštenja i potvrde (krizme) traži da primatelj sakramenta ima kuma ili kumu, odnosno kuma i kumu; nikako dva kuma istog spola. Zadaća kuma je da pomaže kumčetu u njegovu rastu u vjeri, što znači da i sam mora biti poučen o bitnim svojstvima vjere te biti praktikant vjere.

Zakonik jasno propisuje koja svojstva mora imati kum, tj. propisuje kad netko ne može biti kum. Uvjeti za kumstvo: kum mora biti katolik, koji je krizman i pričešćen; mora biti praktičan vjernik (to znači da ide u crkvu; ako ima djecu da ih šalje na vjeronauk ili da mu dijete pohađa vjerski odgoj u vrtiću, da prima blagoslov obitelji...); da je navršio 16 godina, osim ako veliki pastoralni razlozi traže iznimku, koju će procijeniti župnik ili djelitelj sakramenta; da je sposoban služiti se razumom; da živi u regularnom crkvenom braku ili da je slobodan.

Ne može biti kum: otac ili majka djeteta; tko se ispisao iz Katoličke crkve ili pripada nekoj drugoj crkvenoj zajednici ili se smatra ateistom ili nevjernikom; onaj tko živi u neregularnom braku (tko je vjenčan samo civilno, živi u vanbračnoj zajednici ili tome slično....); onaj tko može biti od velike sablazni (narkoman, razbojnik, nemoralnog života...).

Svaka druga osoba koja može primati sakramente, može biti i kum/kuma. Osoba koju je napustio bračni drug i živi sama, tj. nije u novoj ženidbenoj vezi, može biti kum/-a.

Ajmo, braćo, stvarati Kristovo kraljevstvo pravde

Upovodu Tjedna solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini, korizmene akcije Hrvatskoga Caritasa, banjolučki biskup i predsjednik Caritasa Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine mons. Franjo Komarica, predvodio je na blagdan Blagovijesti križni put i misu u Eufrazijskoj bazilici u Poreču.

Biskup Komarica je na početku pobožnosti križnog puta upoznao nazočne da je katolicima Bosne i Hercegovine ta pobožnost osobito draga i prirasla srcu jer su baštinili Isusovu patnju kroz postojanu vjernost svojih predaka i svoju osobnu vjernost Kristu i njegovu Evanđelju. U propovijedi je najprije istaknuo Božju solidarnost s čovjekom i njegovu odlučnost da i čovjeka i čovječanstvo definitivno usreći. Pojasnio je da je to glavni sadržaj i blagdana Blagovijesti. Krist je zadužio sve članove Crkve da prakticiraju ljubav prema svojim bližnjima, čime će uzvratiti Bogu ljubav za ljubav.

Crkva ne može a da se ne zauzme za obespravljenе, nevoljnike; ona je Crkva svih prekriženih i svih odbačenih. Crkva to si ti, to sam ja, to smo svi mi koji se nazivamo Kristovi vjernici. To znači da Krist želi naše ruke, on želi primjeniti naše noge da dođemo do naše braće i sestara, da može upotrijebiti naše srce da pokažemo koliko volimo

u svome bližnjemu Бога. Zato je prava legitimacija nas kao Crkve ljubav na djelu, caritas, tj. djelotvorna ljubav, solidarnost s bratom čovjekom. Ne bratom katolikom, ne bratom Hrvatom, bratom Talijanom, sestrom Talijankom, Europljaninom, nego čovjekom! – napomenuo je mons. Komarica.

Ustvrdivši da Krist ima pravo na 'stanarsko pravo' i u Bosni i Hercegovini, kao i u Hrvatskoj, u Europi i po svim dijelovima Europe, biskup Komarica je pozvao nazočne da se solidariziraju s „obespravljenim i proganjanim Kristom u BiH“. „Ajmo braćo, ajmo kršćani, ajmo Porečani, ajmo Istrani, ajmo Hrvati, Talijani, ajmo Europljani, ajmo svi stvarati Kristovo kraljevstvo Božje pravde, Božjega milosrđa, Božje ljubavi!“, zaključio je svoju nadahnutu homiliju biskup Komarica. Zahvaljujući nazočnim i svim stanovnicima Istre i Hrvatske za iskazanu solidarnost u prihvaćanju proganjnika iz BiH, protumačio je da se Crkva u BiH uporno trudi oko provođenja u praksi življenog Evanđelja u djelima milosrđa i ljubavi prema svima potrebnima na duši i tijelu. (L)

Biskup Komarica se susreo s domaćim biskupom Ivanom Milovanom i zahvalio mu za iskazanu solidarnost njegove biskupije s Crkvom u Bosni i Hercegovini. (L)

Duhovna obnova obitelji

PULA Korizmena duhovna obnova na temu „Patnja“ u samostanu Sv. Antuna u Puli, 27. ožujka, okupila je petnaest bračnih parova iz porečke i pulske biskupije. U ime HZBS-a okupljene su pozdravili Radmila i Lino Žufić, voditelji zajednice. O smislu patnje i trpljenja kroz teološko-iskustveno promišljanje parove je proveo duhovnik zajednice bračnih susreta za Porečku i pulsku biskupiju fra Franjo Delić, a o svom iskustvu patnje kroz konkretan primjer iz života svjedočili su bračni par Evelina i Tomislav Milohanić.

„Silina bola i izranjenosti rezbari u čovjeku posudu radosti sadržinom to većom što je intenzivnija bol koju čutimo, proživljavamo. Dubinom boli mjerimo dubinu radosti koju ćemo kušati prepuštajući se providonosnom vodstvu duhovnih traženja i čežnji za dobrotom, za kreativnošću, za iskupljenjem. Duboko smo postali svjesni da ono što nas ne slomi, to nas jača. Jako je važno osmislići patnju, ispuniti je smislom i promišljanjem. Sve poprima svoj najdublji smisao time što je Isus iz Nazareta sam prošao tim putem od Velikog petka do Uskrsa“, rezimirali su svoje iskustvo bračni par Milohanić.

Najavljen je druženje bračnih parova i obitelji 1. svibnja u Pazinu uz sadržajan program te zajednički odlazak na susret sa Svetim Ocem u Zagreb prigodom obilježavanja Nacionalnog dana obitelji. (L)

Tomislav i Evelina Milohanić, fra Franjo

Hodočašće vjernika Labinštine

BRDO Prvo ovosezonsko hodočašće Labinskog dekanata započelo je 26. veljače, a početna je točka već godinama župa i crkva Sv. Jurja na Brdu. Unatoč hladnoj buri, hodočasnici su krenuli iz Tupljaka u 10 sati, uzvodno uz rijeku Rašu. Oko 11 sati prešli su most i malo odmorili, a potom uz molitvu krunice (radosna otajstva) započeli uspon. Molitvu su pratile pjesme Majci Božjoj. Kod obitelji Žgaljardić se povorka zaustavlja i biva počašćena pićem i kolačima, a potom i oni s nama nastave hodočašće. Molimo slavna otajstva.

Oko 13 sati hodočasnici u crkvi mole križni put. Na povratku opet mole krunicu - otajstva svjetla. Tako su molitvom obuhvatili sva otajstva Spasiteljeva života i djelovanja. Početak je bio zastrašujuće hladan, a nastavak do kraja hodočašća topao i sunčan. Najsvećaniji dio bio je kad su hodočasnici, pročitavši Evanđelje, jedno vrijeme išli u potpunoj tišini. Čuli su se samo i koraci i pjev ptica. (BiB)

Križni put na Skitači

SKITAČA U prigodi 1. korizmene nedjelje vjernici labinskog dekanata hodočastili su na Skitaču. Predvođeni dekanom vlč. Željkom Zecom i župnicima Josipom Zovićem, Blažom Bošnjakovićem, Ivanom Prodanom i Andrejom Šackovićem, brojni vjernici su po veoma hladnom i vjetrovitom vremenu krenuli u molitvu križnog puta iz župne crkve Sv. Lucije prema križu na uzvisini iznad mjesta.

Križ su nosili vjernici, a smjena nositelja križa bila je kod svake postaje križnog puta. Molitva križnog puta unatoč velikoj hladnoći održana je na svih 14 postaja, a na vrhu se hodočasnici pomolili za sve stradalnike u nedavnom potresu u Japanu te za stradalnike na sjeveru Afrike. (BiB)

Nemojte zanijekati vjersku pripadnost i narodnost

U poruci u povodu popisivanja stanovništva u Republici Hrvatskoj, koje je počelo 1. travnja, hrvatski biskupi ističu kako je popis građanska dužnost, ali je važan i za život Crkve i vjernika u društvu. Stoga pozivaju na promišljeno i odgovorno pristupanje toj obvezi.

Kao vaši biskupi skrećemo vam pozornost na činjenicu da se među pitanjima koja se postavljaju u skladu sa za to pripremljenim upitnikom, nalaze i pitanja vezana uz vjersku pripadnost i narodnost. Izjašnjavanje vjernika o svojoj vjeri netko može promatrati samo kao statističku datost, ali dobro znamo da je ono ujedno i važan izraz svjedočenja vlastite vjere. Za onoga tko je kršten u Katoličkoj crkvi i njoj pripada izjasniti se katolikom znači slobodno izreći istinu i ne zanijekati samoga sebe. Znajući da je vjernik u svim životnim prilikama i neprilikama vjernik, bez obzira na poteškoće s kojima se susreće, dobro je oživjeti svijest da

izjašnjavanje o vjeri i pripadnosti Crkvi ima svoje posljedice na sve sastavnice življenja. Stoga nije čudno da se u zadnje vrijeme na razne načine pripadnike Katoličke crkve pokušava otkloniti od izjašnjavanja da su katolici, zamutiti pogled i stvoriti drukčiju sliku o hrvatskome društvenom tkivu od onoga kakvo ono civilizacijski i kulturološki zapravo jest.

Ovime pozivamo sve vas, katoličke vjernike, da očitovanjem svoje katoličke vjere i pripadnosti svome narodu promičete naše vlastitosti i vrijednosti, naš identitet, kojim pridonosimo izgradnji dobra u svojoj hrvatskoj Domovini. Pri popisivanju stanovništva, dakle, ne zaboravite istaknuti da ste katolici, da ste Hrvati ili pripadnici nekoga drugoga naroda, jer samo poznavanjem i isticanjem vlastitoga identiteta možemo graditi iskrenje i humanije međusobne odnose, ističu, među ostalim, biskupi u svojoj poruci. (L)

Zlatni pir Tereze i Milana Bedrine

PULA U crkvi Sv. Pavla u Puli, na Vidikovcu, župnik Milan Mužina blagoslovio je slavljenike Terezu i Milana Bedrinu na svečanoj misi zahvalnici. Prije 50 godina, 12. veljače

1961. godine, sklopili su crkveni brak pred svećenikom Josipom Steffanijem u župi Sv. Marije od Zdravlja u

Hreljićima. Veći dio radnoga vijeka proveli su u TESU-u brodogradilišta „Uljanik“. Vrlo su radini i rado odlaze na rodnu grudu u Belavice gdje radom i Božjim blagoslovom nastoje graditi zajedništvo započeto prije 50 godina.

Troje djece - Damir, Mirjana i Zdenko - te dvoje unučadi - Ivan i Marija - pratili su ih molitvom i pjesmom na svečanoj misi koju je uveličao župski zbor. Psalam „Vječna je ljubav njegova“ otpjevali su sin Damir i kći Mirjana.

U propovijedi se župnik Mužina sjetio početaka prijateljstva s obitelji Bedrina iz vremena kada je bio župnik župe Gospe od Mora u Puli i kada su bili prvi susjedi. Iz tih dana razvilo se prijateljstvo koje i dalje traje. (L)

Župna nagrada Antonu Kliman

VODNJAN U nedjelju, 27. ožujka, župnik Marijan Jelenić dodijelio je Antunu Klimanu najveće župno priznanje, „Plaketu i povelju Župe sv. Blaž Vodnjan“. Priznanje se daje zaslužnim pojedincima i ustanovama zaslužnima za promicanje župnog života i održavanje sakralnih spomenika.

Diplomiranom ekonomistu Antunu Klimanu, rođenome 1967. i nastanjenom u Vodnjanu, priznanje je dano, kako je zapisano u Povelji, „u znak trajne zahvalnosti zbog zauzetog nastojanja za život župe i napredak župne zajednice, za nemjerljive zasluge u organizaciji i održavanju Dječjeg festivala duhovne glazbe „Iskrice“, za implantaciju HKZ-a „MI“ u Istri, za svesrdnu brigu oko buđenja katolika laika u Hrvatskoj u duhu Drugog vatikanskog koncila i za trajno promišljanje o novim putovima evangelizacije danas.“

Kliman prijateljuje sa župnikom od

djetinjstva, oženjen je s gospođom Karman, imaju troje djece: Petru, Antonu i Luciju. U ovom je mandatu predsjednik Hrvatskog katoličkog zabora „MI“, laičke udruge odobrene od Biskupske konferencije Hrvatske, koja izdaje list „MI“, u čijem je uredničkom vijeću.

Dan ranije, na Klimanov prijedlog, u Domu mladih profesori osječkog poljoprivrednog fakulteta dr. Ivica Bošković i dr. Tihomir Florijančić predstavili su Lovačkom savezu Istri knjige „Povjesnica prava lova i lovnog prava kod Hrvata“ i „Sveti Eustahije mučenik“, autora dr. Mladena Vidovića iz Šibenika. O svetom Eustahiju, zaštitniku lovaca, govorio je don Vinko Sanader. Za sve je bilo ugodno iznenađenje saznati da se u Vodnjanu čuvaju relikvije sv. Huberta, suzaštitnika lovaca. Prezentaciju knjiga i nedjeljnu misu pratilo je svojim pjevanjem „Papa band“ iz Solina. (M. J.)

Korizmeno hodočašće u Pulsku katedralu

PULA U nedjelju, 3. travnja, u Puli je održano korizmeno hodočašće vjernika Pulske biskupije u pulskoj katedrali. Okupili su se vjernici triju dekanata: pulskog, vodnjanskog i labinskog. Sve je bilo u znaku obitelji: pokorničko u kome se voditelj posebno osvrnuo u ispitu savjesti na odnose unutar obitelji, pobožnost križnog puta je također promišljala položaj obitelji u današnjici i otac biskup Ivan Milovan je u propovijedi pozvao na obiteljsku hrabrost, vjernost i ustrajnost u svijetu nesklonom kršćanstvu. Pozvao je na molitvu za zatočene hrvatske generale i branitelje, da se pri popisu pučanstva izjasnimo kao vjernici katolici te da se odazovemo pozivu u susret s papom Benediktom XVI. za Dan obitelji. Vjernici su u prigodi korizme tradicionalno hodočastili i u porečku baziliku. (BiB)

Caritas u obitelji

PAZIN Na poziv ravnatelja Caritasa Porečke i pulske biskupije Željka Zeca u Kolegiju klasične gimnazije u Pazinu, okupljenim djelatnicima svih župnih Caritasa u Biskupiji don Ivan Bodrožić, profesor na teološkom fakultetu u Splitu, održao je 20. travnja, predavanje „Caritas: u obitelji, iz obitelji i za obitelj“. Istaknuo je da je obitelj mjesto gdje se ostvaruje najsnažnija ljubav koja može postojati među ljudima. Ljubav ili caritas postaje stil kršćanskog života. Crkva je obitelj i Caritas treba biti obiteljska vrijednost. Obitelj treba postati mjesto stvarnog caritasa jer je ona prostor besplatnosti odnosa. Ona je prostor nesebičnog sebedarja.

U vremenu i ambijentu u kojemu se odgoj stavlja u drugi plan, a naglasak na obrazovanje, te ne postoji gotovo stvarna odgojna relacija između roditelja i djece, od kršćanske obitelji se očekuje svjedočanstvo caritasa – spremnost odgajati ljubavlju i za ljubav. (BiB)

Katolički liječnici priglili mons. Marcela Krebelu

S mons. Marcelom Krebelom zblžila nas je sličnost u razmišljanjima, težnja za spoznajama i osobnom izgradnjom na temeljima naše vjere, rekla je predsjednica dr. Ljubica Hang-Raguž.

PULA Na susretu pulskih katoličkih liječnika u crkvi Sv. Pavla, 22.ožujka, slavila se euharistija u znak zahvalnosti Bogu za dar mons. Marcela Krebelu, duhovnog učitelja i svećenika. Misu je predvodio biskup Ivan Milovan, a uz njega koncelebrirali dr. Valentin Pozaić, pomoćni biskup zagrebački i duhovni asistent središnjice Hrvatskog katoličkog liječničkog društva (HKLD), vlč. Sergije Jelenić, vlč. Milan Mužina, duhovni asistent pulskog HKLD-a te više svećenika pulskog dekanata.

Unadahnutoj propovijedi poruka biskupa dr. Pozaića bila je jasna: čovjek je ispunjen i sretan ako njeguje kršćanske vrednote i ugrađuje ih u svoj život, živi po njima. Naravni zakoni čuvaju život i oni jesu život za čovjeka. Nakon sv. mise uslijedila je svećana skupština pulske podružnice HKLD-a. Prisutni su bili gosti iz Rijeke, aktualna predsjednica dr. Vanja Grbac-Gredelj,

kao i prva predsjednica dr. Smilja Bravar, iz podružnice Zagreb dr. Ivica Ružička sa suprugom, prof. Tea Šiško, članica predsjedništva KDPDI „Mons A.Hek“, suradnici pok. mons. Krebelu i članovi obitelji.

Svi koji su na svom životnom putu susreli mons. Krebelu osjetili su najprije toplog čovjeka obuhvaćenog Božjom ljubavlju koju je širio dobrotom i mirom. Predsjednica HKLD-a „Mons. Marcel Krebel“ dr. Ljubica Hang-Raguž objasnila je zašto su odlučili da njihovo liječničko društvo dobije ime svećenika Krebelu: „S mons. Marcelom Krebelom zblžila nas je sličnost u razmišljanjima, težnja za spoznajama i osobnom izgradnjom na temeljima naše vjere. Njegova toplina, neposrednost, jednostavnost i spremnost da pomogne sigurno su bile veoma značajne u povezivanju sviju nas. Rado se dolazilo na naše mjesečne sus-

rete. Osjećalo se zajedništvo i gradilo prijateljstvo. Bio nam je vrsni suradnik, učitelj, duhovnik i prijatelj.“

Članovi ovoga društva svjesni su da su imali duhovnika izuzetnih kvaliteta, stoga je i njihova suradnja bila tako plodna.

Upravo zbog njegovih velikih zasluga u definiranju kvalitetnih sadržaja rada društva već u prvim godinama našeg rada i usmjeravanjima na stalno napredovanje i usavršavanje, na obogaćivanje susretima s članovima drugih podružnica, kao i sa sličnim društvima, zbog osobnog primjera uzornog intelektualca i svećenika, želimo našoj podružnici HKLD-a dodati ime duhovnog asistenta - kaže dr. Hang-Raguž.

Istom prigodom predstavljena je knjižicu o povijesti rada podružnice od osnutka do smrti mons. Krebelu, autrice Ljubice Hang-Raguž. (L)

Blagoslov kapelice Majke Božje

FLENGI U mjestu Flengi, nedaleko od Sv. Lovreča, 2. travnja, biskup mons. Ivan Milovan blagoslovio je kapelicu posvećenu Majci Božjoj, koju je podigao Franko Matukina zajedno sa svojom obitelji. „Ova će kapelica, smještena na razmeđi župa Fuškulina i Gradina, biti znak vjere, ures mjesta ali i smjerokaz i podsjetnik na Vječnost svima koji ovuda budu prolazili“, rekao je župnik Sv. Lovreča i Gradina vlč. Josip Kalčić. Čitanja predviđena obrednikom čitali su župnici susjednih župa, vlč. Lino Zohil, župnik Vrsara, te vlč. Maksimiljan Buždon, župnik Funtane i Fuškulina.

Biskup Milovan čestitao je Matukini na realizaciji kapelice te naglasio da su one kao podsjetnici na vjeru, „usmjerenje svim ljudima dobre volje na putu života, poput prometnog znaka, da ustraju na dobroj cesti života, pod vodstvom glasa savjesti, slijedeći Isusa koji je ‘Put, Istina i Život’“.

„Kapeliku sam izgradio po davnoj želji da i u našem selu, poput mnogih kapelica koje postoje diljem Istre, napravim barem mali sakralni ob-

jekt kao znak naše vjere i pripadnosti Katoličkoj crkvi. Zato ova kapelica od sada postaje naša i jednako pripada svakom mještaninu Flengi i dakako svakom dobromamjernom prolazniku i štovatelju naše Nebeske Majke“, rekao je tom prigodom Matukina. Izrazio je zahvalnost svima okupljenima te svima koji su sudjelovali u realizaciji kapelice: sinu Mauriciju, poduzeću Montraker,

vlč. Viđiću, župniku iz Malgersdorfa, u njemačkoj biskupiji Passau, koji je donirao kip Majke Božje sa Isusom u naručju, župniku Kalčiću na podršci, vlč. Zohilu na idejama i prigodnoj sličici sa molitvom, te članovima obitelji i sumještanima na razumijevanju, podršci i pomoći oko pripreme prigodnog domjenka koji je uslijedio nakon blagoslova. (L)

Blagoslov kapelica u Blagdanićima

BLAGDANIĆI Obnovljene kapelice sv. Josipa i sv. Antuna na ulazu u naselje Blagdaniće, nekadašnju stanciju obitelji Sbisa, 27. ožujka, blagoslovio je župnik

Nove Vasi (Porečke) i Tara vlč. Ivan Kramar uz prisutnost župljana i gostiju. Kapelice su osvanule u novom ruhu i s novim slikama svetaca zaštitnika,

koje je osmislio i kreirao porečki slikar Eugen Varzić.

Na jednu od kapelica uklesana je godina izgradnje – 1863. Kapelice su više puta devastirane, a obnovljene su na poticaj župljana Zvonka Žipovskog.

Predsjednik Mjesnog odbora Nove Vasi Edžidio Roša tom je prigodom podsjetio da su Blagdanići nastali uz veliki poljoprivredni kompleks nekadašnje poznate i ugledne obitelji Sbisa, koja je u 18. stoljeću došla iz Rovinja u Poreč.

Nakon blagoslova i molitve, novovaški crkveni zbor izveo je pjesmu „Hoćemo Boga“. Druženje je nastavljeno uz prigodni domjenak. (T.M.)

Veselje u obitelji Tonković

OPRTALJ U godini obitelji krštenje male Marije za roditelje Višnju i Dražena Tonkovića bilo je posebno svečano. Naime, za posjete porečkog i pulskog biskupa Ivana Milovana župama Oprtalj i Završje u župnoj crkvi Sv. Jurja, uz veliki broj vjernika, krštena je mala Marija.

Presretni smo i ushićeni što je sveti sakrament krštenja našem petom djetu dodijelio sam biskup. Djeca su naše blago, svi smo ponosni kao i baki i djedovi - rekli su ponosni roditelji.

Nastanjeni u Poreču, krštenje su planirali u Oprtlju jer su porijeklom iz oprtalske župe. Krštena mala Marija ima još sestru Ivonu i braću Matea, Marka i Marina. Tom je prigodom biskup poručio da je potrebno ustrajati u življenu vrednota, u vjeri, u obitelji te da je zadovoljan onim što je vidio u ovim župama. (L)

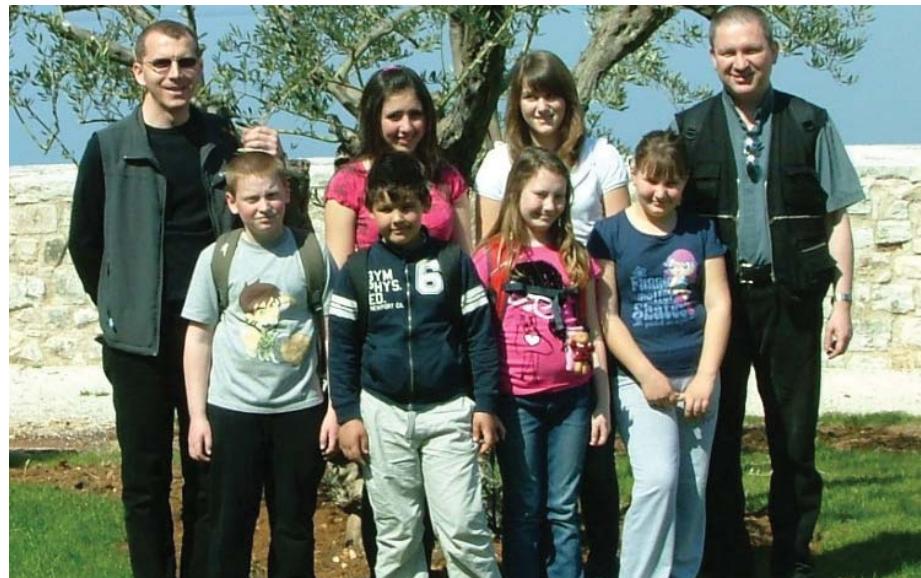
Odula Mendica

U Kašteliru je 5. veljače preminula Odula Mendica r. Kocijančić u 90. godini života. Mlada se udala za Rudolfa u veliku obitelj, gdje

je trebalo snage i požrtvovnosti, a iznad svega ljubavi, da se ponosno prebrode teškoće. Rodila je sina Marčela i kćerku Mariju, radost njenih dana. U sabranosti i radosno nekoliko sati prije odlaska k Isusu rekla je kćerki neka joj pozove svećenika. Glas joj je postao jači kao u mlađim godinama.

Barbanski ministranti na izletu

Ministranti barbanske župe Sv. Nikole sa župnikom vlč. Miroslawom Paraniakom posjetili su 2. travnja crkve Sv. Eufemije u Rovinju i Eufrazijevu baziliku u Poreču. Tom ih je prigodom kroz baziliku i Biskupski ordinarijat proveo kancelar, vlč. Ilija Jakovljević.

Nakon toga pošli su na pizzu.

Župnik je ministrante nagradio izletom iz zahvalnosti u pomoći kod svete mise. (L)

In memoriam

Glasnom molitvom dočekala je svećenika, primila sv. sakramente i s molitvom se preselila u zagrljaj vječne Ljubavi Njegove. (M. B.)

Joakim Sinčić

Petoga dana mjeseca veljače, u 89. godini života, umro je naš dragi otac, nono, nast i svekar Joakim Sinčić iz Škropeti. Rođen je 26. kolovoza 1921. u Škropetima, u mnogobrojnoj obitelji, kao prvo od šestero djece roditelja pok. Antona i pok. Marine.

Oženio se 1954. godine za Albinu Sinčić iz Francovići. U braku su dobili troje djece: sina Darka te dvije kćeri, Mariju i Vesnu, koja su im podarila šestero unuka.

Misu zadušnicu u župnoj crkvi Sv. Marine u Motovunskim Novakima predvodio je župnik Marino Mikolić u koncelebraciji vlč. Dalibora Pilekića. Pjevalo je župni zbor te zbor mladih iz župe Uznesenja Marijina iz Buzeta.

Joakim je čitav svoj život bio praktičan i dobar vjernik. Njegova supruga i on redovito su me rado primali u svoj dom i vjerujem da će ih Bog u vječnosti radi toga nagraditi - istaknuo je Mikolić za vrijeme homilije.

Bio je vrlo jednostavan, skroman, svakomu spremjan oprostiti. Volio je popričat s ljudima, volio je da ga se dođe posjetiti, pogotovo kad je umrla njegova životna suputnica. (K. Š.)

Skrb i ljubav za napuštenu i

Od 17. srpnja 2007. godine, kada u „Kuću milosrđa“ dolaze prvi korisnici, u gotovo četiri godine postojanja, ovdje je barem privremeni dom pronašlo 27 djece. Tu su na skrbi rješenjem centara za socijalnu skrb.

Piše Tomislav MILOHANIĆ

U selu Majmajola nalazi se velika žuta kuća. Kuća milosrđa. U njoj borave djeca bez roditeljske skrbi. Ukupno nas je desetero i svi se lijepo slažemo. Imamo igralište na kojem boravimo u svoje slobodno vrijeme. Imamo lijepo velike sobe i svima nam je tu jako lijepo. Odgojitelji nas puno vole i mi njih puno volimo. Kuća milosrđa je najljepša ustanova na svijetu – ovako u svom učeničkom uratku opisuje „Kuću milosrđa“ djevojčica Maja, korisnica doma.

ZUZETAN DAR DENISA JELENKOVIĆA. „Kuća milosrđa Majmajola“ jedina je kuća takve vrste u Hrvatskoj. Sve je počelo kada je Denis Jelenković iz nesebičnih i humanih motiva darovao kuću Porečkoj i pulskoj biskupiji s namjerom da Caritas u njoj vodi brigu o djeci koja nemaju primjerenu roditeljsku skrb. Darovni ugovor potpisani je u Poreču 14. lipnja 2004. godine, a već sljedeće godine, 7. rujna, mons. Ivan Milovan, biskup porečki i pulski, blagoslovio je „Kuću milosrđa“. Time je označen završetak radova, opremanje objekta i završetak prve faze edukacije djelatnika. Za nositelja radnog angažmana „Kuće milosrđa“ svoju je spremnost izrazila Družba sestara Milosrdnog Isusa, čije su sestre u njoj radile do kolovoza 2009. godine.

Od 17. srpnja 2007. godine, kada u „Kuću milosrđa“ dolaze prvi korisnici, u gotovo četiri godine postojanja, ovdje je barem privremeni dom pronašlo 27 djece. Tu su na skrbi rješenjem centara za socijalnu skrb. Trenutno se u „Kući milosrđa“ nalazi desetero djece od 9 do 18 godina, podjednaki broj djevojčica i dječaka, braće i sestara iz pet obitelji iz Istarske županije. Sedmero djece pohađa osnovnu školu (šestero po redovnom programu, a jedan po prilagođenom programu), jedno srednju (zanimanje krojač), dok su dvije korisnice polaznice Otvorenog pučkog učilišta u Puli. Jedna djevojka koja je stigla u „Kuću milosrđa“ od 16 godina, nikada nije bila upisana u školu.

„Kuća Milosrđa“ u Majmajoli

Trenutno se u ‘Kući milosrđa’ nalazi desetero djece uzrasta od 9 do 18 godina, podjednaki broj djevojčica i dječaka, braće i sestara iz pet obitelji iz Istarske županije. Sedmero djece pohađa osnovnu školu (šestero po redovnom programu, a jedan po prilagođenom programu), jedno srednju (zanimanje krojač), dok su dvije korisnice polaznice Otvorenog pučkog učilišta u Puli.

Sedmero djece pohađa osnovnu školu (šestero po redovnom programu, a jedan po prilagođenom programu), jedno srednju (zanimanje krojač), dok su dvije korisnice polaznice Otvorenog pučkog učilišta u Puli. Jedna djevojka koja je stigla u „Kuću milosrđa“ od 16 godina, nikada nije bila upisana u školu. Neka djeca redovito kontaktiraju sa svojim roditeljima ili s jednim od roditelja, dok su neki kontakti s roditeljima potpuno prekinuti ili zabranjeni odlukom suda.

U Kući trenutno rade dvoje odgojitelja (jedan od njih stanuje u zasebnom stanu u Kući), psiholog, kuharica i voditeljica. Za svako dijete izrađuje se individualni razvojni plan i program, u čijem kreiranju sudjeluje stručni tim Kuće, djelatnici Centara za socijalnu skrb te roditelji (ako se odazovu).

zlostavljanu djecu

Voditeljica „Kuće milosrđa Majmajola“ Anka Dušanek napominje da svaki ostvareni pomak u radu s djecom traži znanje, ljubav, strpljenje, upornost, mentalnu snagu odgojitelja i veliku predanost poslu. U radu s djecom naglasak stavlja na usvajanje kulturno-higijenskih navika, razvoj radnih navika, brigu o zdravstvenoj zaštiti, duhovnom životu i obrazovnim postignućima djece te o organiziranom provođenje slobodnog vremena i o uključivanju djece u primjerene sadržaje u socijalnoj sredini.

R AZGOVOR, A NE NASILJE. Jedina metoda koju primjenjuju djelatnici „Kuće milosrđa“ je razgovor i učenje kako ovladati sobom te prihvati druge, a stalno pravilo glasi: nema nasilja!, dok se o svemu drugom može dogovarati. Mnoge stvari uče u hodu, prilagođavajući svoj rad uvjetima u kojima se nađu. Nije uvijek ni lako ni jednostavno jer se dječji problemi kreću u rasponu od povlačenja do agresivnosti i zaista svako dijete zahtjeva individualni tretman.

Dolazak djeteta u Kuću najosjetljiviji je trenutak i za dijete koje dolazi i za svu ostalu djecu u Kući pa se tom trenutku posvećuje posebna pažnja. Razdoblje adaptacije ne traje jednako dugo za svu djecu. Većina osjeća strah, zabrinutost i nesigurnost, no postoje i ona djeca koja se vrlo brzo prilagode i koja odmah pokazuju zadovoljstvo što su izdvojeni iz sredine koja im nije pružala uvjete za siguran rast i razvoj. Iako su djeca iz svojih obitelji izdvojena zbog neprimjerenih uvjeta, rad s roditeljima je bitan dio procesa s ciljem da se dijete na kraju ipak vrati u svoju obitelj, ako nakon poduzetih mjera dođe do poboljšanja uvjeta za odgoj unutar obitelji.

K UĆA KVALITETNOG ŽIVLJENJA. „Kuća milosrđa“ pruža djeci visoku kvalitetu življenja

Sastav korisnice doma

„ Želimo kuću koja zrači pozitivnim raspoloženjem, veseljem i dobrom atmosferom, u kojoj se djeca osjećaju sigurno i zaštićeno i u kojoj se ljudi međusobno poštuju, uvažavaju i razumiju te pomažu jedni drugima.

u pogledu materijalnih uvjeta i stručne pomoći, no ono najvažnije djeci mogu dati samo roditelji. I zato je važna dobra suradnja djelatnika, djece i roditelja. Nažalost, ima i situacija u kojima postoji sudska zabrana pristupa djeci ili je sud odredio način, mjesto i vrijeme druženja roditelja i djece. Od 27 djece, koliko ih je do sada bilo smješteno u „Kuću milosrđa“, desetero se djece vratilo u svoje obitelji, po dvoje je smješteno kod rodbine i osnovalo vlastite obitelji, a troje djece premješteno je u drugi dom.

„ Želimo kuću koja zrači pozitivnim raspoloženjem, veseljem i dobrom atmosferom, u kojoj se djeca osjećaju sigurno i zaštićeno i u kojoj se ljudi međusobno poštuju, uvažavaju i ra-

zumiju te pomažu jedni drugima. Da bismo to ostvarili, pokušavamo razumjeti zašto se djeca ponašaju kako se ponašaju, omogućujemo im da slobodno izražavaju ono što misle i osjećaju, pomažemo im organizirati aktivnosti i iskoristiti dan, uz njih smo kada su u nevolji, učimo ih odgovornosti za sebe i druge, podržavamo da stasaju u samostalne odrasle osobe. Nastojimo im usaditi vjeru da ih Bog uvijek voli, unatoč svemu!, ističe ravnateljica Anka Dušanek.

C RKVA S HUMANIM LICEM. Vlč. Željko Zec, ravnatelj biskupijskog Caritasa kaže da je djelovanje „Kuće milosrđa Majmajola“ prepoznato u crkvenom i društvenom životu u Istri.

- Vidi se izuzetno humano djelo koje Crkva čini, a time doprinosi sreći svakog pojedinog korisnika „Kuće milosrđa“ i njihovih obitelji. Radujemo se što ćemo ovim našim zalaganjem usrećiti pojedinca i njihove obitelji u budućnosti. Za tu inicijativu svakako treba zahvaliti Denisu Jelenkoviću, koji je Porečkoj i pulskoj biskupiji darovao tek sagrađenu zgradu, istaknuvši nakanu da služi humanitarnoj namjeni. Biskup Milovan ubrzo je preko tadašnjeg ravnatelja Caritasa vlč. Milana Zgrablića uočio potrebu upravo jednog takvog humanitarnog rada. Nakon opremanja zgrade počeo je rad s djecom bez odgovarajuće roditeljske skrbi te sa zlostavljanom djecom. Kuću su najprije vodile časne sestre Družbe Milosrdnog Isusa, dok je danas vode osposobljeni laici. Kao trenutni voditelj Caritasa, zahvaljujem, s jedne strane, biskupu na uviđavnosti i podržavanje rada ove kuće, svim vjernicima naše biskupije koji pomažu. I konačno zahvaljujem djelatnicima „Kuće milosrđa“ na neumornom, odgovornom i delikatnom polju rada, ističe vlč. Željko Zec, ravnatelj biskupijskog Caritasa.

Smrt je pobijedena

Snaga vjere u Isusovo uskrsnuće doista je očaravajuća i preobražujuća. No, razmjerno pomanjkanju te iste vjere raste strah od smrti i doživljavanje smrti kao traumatičnog događaja, raste depresija, očaj, sumnjičavost i nepovjerenje, moralna kriza, materijalizam, nezadovoljstvo, rezignacija, društvena hysterija, omalovažavanje života kao takvoga, cinički stav prema životu i napisljetku, preziranje života kao božjeg dara!

Piše don Luka PRANJIĆ

UIstri, Primorju i Dalmaciji, kao i u Zagorju, još uvijek se u narodnom govoru koristi stara hrvatska riječ za Uskrs - Vazam. Ta je riječ, vremenom, ušla i u širu liturgijsko-teološku uporabu, ne toliko kao istoznačnica za Uskrs, koliko kao pojam koji najbolje određuje ono što zovemo "krunom" Kristova otkupiteljskog djela: njegovu muku, smrt i uskrsnuće. Riječ Uskrs, u tom smislu, odnosi se samo na ovaj posljednji Kristov čin – uskrsnuće. Vazam je, dakle, puno širi pojam od Usksra, koji uključuje Posljednju večeru, Veliki petak (muku), Veliku subotu (smrt – prebivanje u grobu) i nedjelju Usksra (samo uskrsnuće).

Etimologija riječi Vazam i danas ostaje nepoznanica. Neki jezikoslovci drže da ona označava, suprotno od mesopusta, vrijeme kada vjernici ponovno uzimaju meso (v'zet'i – vazeti). Drugi, pak, smatraju da je ona pokušaj transliteracije grčke riječi paska, od strane Ćirila i Metoda, na crkvenoslavensko pismo i jezik, dok treći opet misle da se riječ Vazam ustvari odnosi na "beskvase kruhove" (grč. ta' 'azyma) koje su Židovi koristili pri slavljenju Pashe. Bilo kako bilo, Vazam je, kao što ćemo vidjeti, ne samo semantički, već i sadržajno usko vezan za Pashu.

Židovska Pasha i Kristova Pasha. Židovska Pasha (pessah) kao spomen-čin izlaska iz Egipta doslovno označava prijelaz. Pessah

Don Luka Pranjic

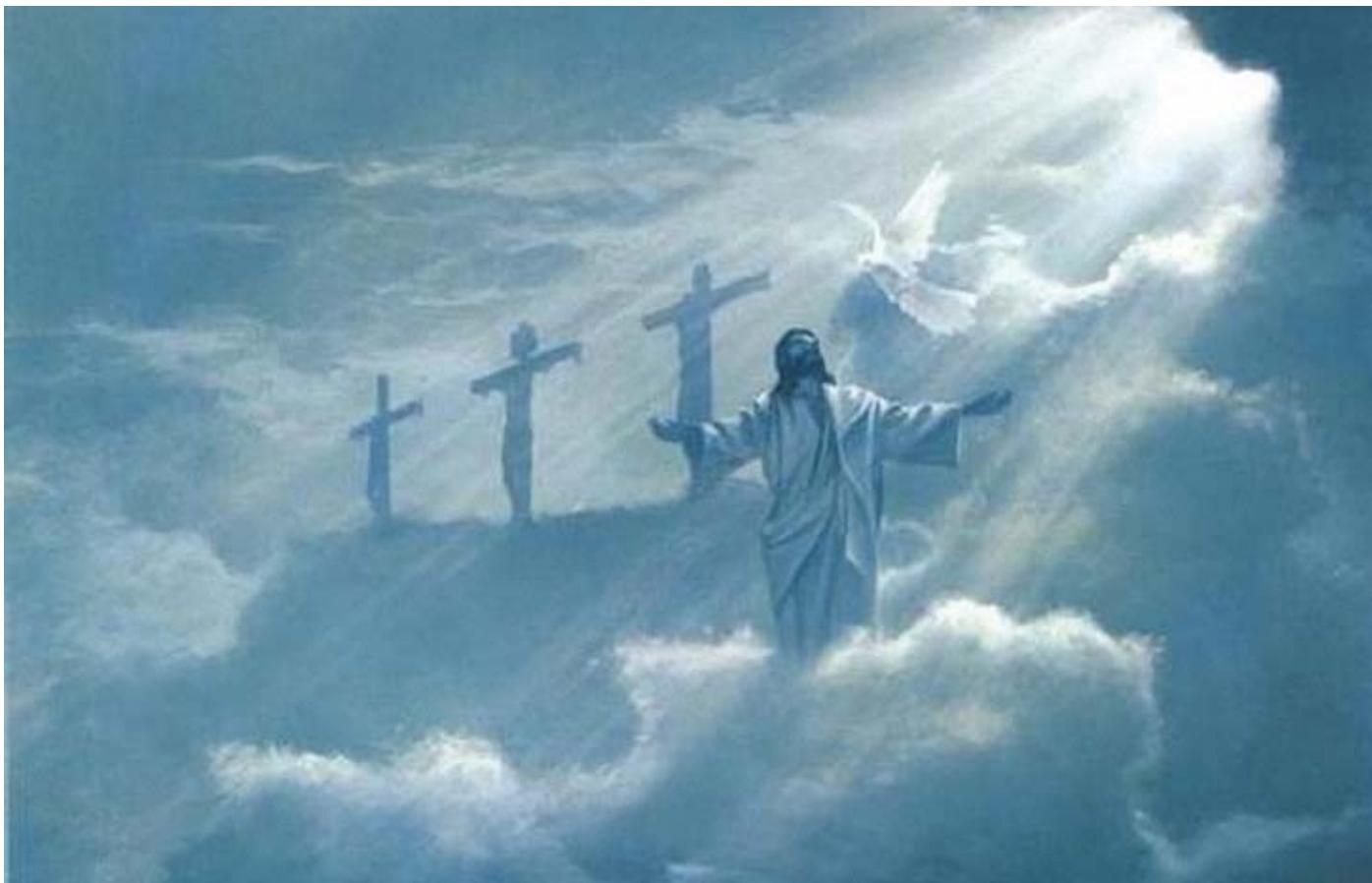
se ne odnosi samo na izolirani događaj prijelaza preko Crvenog mora, koji doduše jeste vrhunac Božjeg izbavitelskog djelovanja, već i na sve one čudesne događaje koji su tome prethodili: noć pripreme, smrt egipatskih prvorodenaca i bijeg.

I Isus, kao Židov, slavi Pashu, dajući joj, međutim, potpuno novo značenje. Ona postaje njegova osobna Pasha, njegov osobni prijelaz. Prema otačkoj analogiji upravo je Isus Krist punina, ispunjenje i dovršenje Pashe. Židovska Pasha u odnosu na Kristovu Pashu samo je blijedi pralik. Krist je onaj jaganjac koji se žrtvuje u predvečerje Pashe, on je pobjednik nad duhovnim faraonom đavlom, on svoj narod izbavlja iz ropstva smrti i grijeha darujući mu slobodu. Kristova Pasha je njegov osobni "prijelaz" iz smrti u novi život, s ovoga svijeta k Ocu. Krist taj isti "prijelaz" omogućuje svojom pobjedom svima koji u njega vjeruju.

Kršćanska Pasha – Pasha Crkve. Po Kristovom uskrsnuću od mrtvih i uzašašću na nebo redovno nedjeljno euharistijsko okupljanje prvih kršćana polako postaje, mogli bismo reći, tjedni spomen – čin Kristove Pashe. Time godišnje slavlje Pashe nipošto nije izgubilo važnost. Godišnje svetkovanje kršćanske Pashe, odnosno Vazma, i dalje je središnji događaj liturgijske godine. Za kršćane je svaka nedjelja slavljenje Usksra, pa i svakodnevna misa postaje "mali" Vazam, spomen – čin Kristove muke, smrti i uskrsnuća. Tome u prilog, zanimljiva je činjenica da se na ruskome nedjelja kaže upravo vosk'rsenie.

Vjera u uskrsnuće je pokretačka snaga Crkve. Što je nagnalo prve mučenike da radosno prihvate smrt? Što je nagnalo prve monahe i eremite da sve ostave i podu u pustinju? Što je nagnalo djevice poput Lucije, Agneze, Cecilije i mnogih drugih na izbor takva načina života? Što drugo nego vjera u uskrsnuće! Vjera u uskrsnuće ima snagu preobraziti svijet! Zanimljivo piše sv. Atanazije govoreći o mučeništvu: "Ljudi prije no što povjeruju u Krista, doživljavaju smrt kao nešto strašno strepeći pred njom; ali kad prijeđu k vjeri i Njegovom nauku podcjenjuju smrt do te mjere da joj hrabro idu u susret, postavši tako svjedoci Spasiteljevog Uskrsnuća protiv nje. Muškarci i žene, mlade dobi, kao da se žure umrijeti, vježbajući se kako da je pobjede svojim načinom

Isusovim uskrsnućem

života. Smrt je toliko oslabjela da se čak i žene sada sprdaju s njom, držeći ju mrtvom i otupjelom.”

Plodovi Vazma. Razmišljajući o Kristovom uskrsnuću kao središnjem događaju Vazmenog otajstva, s pravom nam se nameće pitanje: “Dobro, što ja imam od Kristova uskrsnuća? Ionako opet umiremo!” Odgovor na to opravданo pitanje daje sv. Ivan Zlatousti: “Smrt još uviјek postoji kao fizički fenomen ali ne gospodari više čovjekom kao njegova neizbjegna i konačna sudbina. Istina je, još uviјek umiremo kao i prije ali ne ostajemo u smrti: a to nije umrijeti. Stvarna moć i snaga smrti je samo u ovome: da čovjek nema više nikakve mogućnosti povratka u život. No, ako nakon smrti on ponovno zadobiva život, čak štoviše, još bolji život, onda to nije više smrt, nego san.”

Pored izbavljanja od stvarne smrti Krist nas svojim uskrsnućem izbavlja i od ontološke smrti, smrti bića, uzrokovane grijehom. Kada netko padne u depresiju, pritisnut problemima, nevoljama i duševnim mukama te kaže da bi najradije bio mrtav, on u stvari jeste mrtav, ontološki mrtav. Krist i od takve smrti izbavlja vraćajući radost i smisao postojanja, dižući duhovnog mrtvaca u život. Moć kojom se mogu pohvaliti rijetki psihijatri.

Imajući u vidu sve izneseno možemo zaključiti da je snaga vjere u Isusovo uskrsnuće doista očaravajuća i preobražujuća. No, razmjerno po-manjkanju te iste vjere raste strah od smrti i doživljavanje smrti kao traumatičnog događaja, raste depresija, očaj, sumnjičavost i nepovjerenje, moralna kriza, materijalizam, nezado-

voljstvo, rezignacija, društvena histerija, omalovažavanje života kao takvoga, cinički stav prema životu i naposljetu, preziranje života kao božjeg dara!

Vrlo je zanimljivo da s napretkom znanosti raste i broj nerješivih paradoxsa, tako da više ne postoje samo oni Zenonovi matematički, već se govori o sve većem broju fizičkih, fizikalnih, filozofskih, ekonomskih i društvenih paradoxsa. Znanost je pred tim paradoxima ustuknula i prihvatala ih kao nerješive, jednostavno kao paradoxse, tumačeci da je priroda puna paradoxsa. Ustuknimo i zanijemimo u tihom klanjalaštvu i udivljenju i mi ovog Uskrsa pred najradosnijim “paradoksom” prirode: smrt je pobijedena smrću, smrt Jednoga pobijedila je smrt mnogih i Njegovim uskrsnućem darovan nam je život. Srićan Vazan!

Tuđe poštuj, a svojim se dići

Dijelom prenosimo tekst danas umirovljenog biskupa porečke i pulske biskupe Antuna Bogetića, objavljenog u Istarskoj Danici 1991. pod naslovom „Tuđe poštuj, a svojim se dići“.

U velikim previranjima naših dana može doći do pomutnje ideja, zlih osjećaja pa i mržnje, što ne bi vodilo dobru. Radi istine i pravde, koje moraju uvijek biti vodič naših koraka, želim ovdje iznijeti nekoliko misli i sjećanja o pitanju rodoljublja i suodnosa među narodima. Kao kršćani pozvani smo da ljubimo sve ljude, jer smo svi sinovi istog nebeskog Oca. Ali nema ljubavi bez istine i pravde, bez razumijevanja, poštivanja jednih prema drugima.

Ne možemo ljubiti druge, ako ne ljubimo sami sebe. To bi bila besmislica i nešto nenaravno. Ovdje dobro razlikujemo rodoljublje od šovinizma. Ljubiti svoj narod, kao svoju obitelj, to je krepost, u skladu s ljudskom etikom i kršćanskom moralkom. Međutim, šovinizam je pogansko nametanje drugoga, nijekanje prava drugog naroda.

Ako ljubimo svoj narod, imamo pravo dići se njime, proučavat čemo njegovu povijest i kulturu, naš jezik. To je naravno pravo svakoga čovjeka. Kardinal Stepinac je rekao: "Može li se nametnuti djetetu da ljubi više tuđu majku nego svoju?"

Istra se može prispopobiti s ostalom Hrvatskom preko Učke, ona je Hrvatska u malom. U Istri na sjeveru ima hrvatsko kajkavsko narjeće, većinom ima čakavski, a u mojem rodnom mjestu, prema jezikoslovcu Jonkeu, postoji ikavsko štokavsko narjeće.

Tako su neki Talijani utuvili u glavu nekim Istranima da mi ne govorimo hrvatski nego neko narjeće. Međutim, naš je jezik u Istri u

Mons. Antun Bogetić

sva tri narječja bliži književnom hrvatskom jeziku nego na primjer narječja u Sardiniji i u Siciliji...

Vidim po Istri otklesane natpise hrvatske i glagolske na zvonicima i crkvama. Bio sam dječak kad sam svojim očima vidio gdje su se dljetom brisali hrvatski natpisi na grobovima. Uvijek je bilo ljudi bez idealja i karaktera. Znakovita je za njih izreka „Kvarat vina - to je domovina“.

A kad je Italija pripojila ove krajeve, ukinute su sve hrvatske škole.

Između krivih ideja nametnutih ljudima jest i ta da mi nismo Hrvati nego „Istrijani“. Jasno je da je naš jezik hrvatski. To više puta piše u „Istarskom razvodu“, koji je nastao u srednjem vijeku. Bezbroj je glagolskih i hrvatskih natpisa po crkvama, maticama. A u kapelici u Rahovcima kod Baderne 1920. g. napisano je „Kraljice Hrvata, moli za nas“.

Da se za Istru mogu otimati s juga, zapada i sjevera kao za „ničiju zemlju“ olakšava činjenica koja nam nije na

čast da se neki Hrvati Istre ne nazivaju istarskim Hrvatima nego samo „Istrijanima“. Točno: u Istri žive Istrani, ali ne postoji istarska nacija ili jezik, kao što ne postoji sovjetski jezik ili nacija, Istrani govore ili hrvatski (u tri narječja) ili talijanski (jedna manjina) ili rumunjski (mala manjina pod Učkom), a poslije rata došlo je i Srba i Muslimana, Albanaca. Postoje dalmatinski Hrvati, slavonski, zagorski, kao i istarski Hrvati, to su sve grane velikoga stabla hrvatskoga naroda.

Da bi se uništila ova naša grana u Istri vršili su se pritisci kroz vjekove. Fašisti su zabranili pjevati „Zdravo Djevo, Kraljice Hrvata“, moralno se promijeniti u „kršćana“. UDBA je to nastavila. Da se ne spominje to strašno ime „Hrvat“.

Kad se radi o obrani naroda koji se ne bi smio, prema nekima, ni spominjati, bio bi kukavičluk uvijek šutjeti, ne braniti ono što je pravo. Kad su kod mlade mise našem mučeniku Miru Bulešiću talijanske vlasti htjele okititi rodno mjesto talijanskim zastavicama on je odbio i rekao je: „Hrvatska me majka rodila“.

Kao pastir ljubim sve Hrvate i Talijane i druge narode. Ali dok putujemo u vječnost kao braća a ne kao suparnici, dužni smo čuvati i razvijati vrijednosti i datosti koje nas karakteriziraju i uzajamno obogaćuju...

Braćo moja, svih naroda i jezika, Bog nas nije stvorio za smrt nego za život. I to želim sebi, mojoj rodbini, mojem narodu, svim narodima kod nas i u čitavom svijetu.

Križ je pobijedio

Okončan je spor između talijanske vlade i talijanske državljanke finskog porijekla Sole Lautsi, koja se, nakon što su sve talijanske sudske vlasti, pa i vrhovni sud, odbili njezine pritužbe, obratila Europskom судu za ljudska prava, tražeći da se iz talijanskih škola skinu križevi, jer vrijeđaju vjersku slobodu.

Piše Aldo SINKOVIĆ

Križ je pobijedio. Tako su mnoge novine naslovile svoja izvješća nakon odluke Europskog suda za ljudska prava, koji je s 15 glasova za i dva protiv preokrenuo raniju odluku i prihvatio žalbu talijanske vlade, izjavivši da prisutnost križa u učionicama ne krši pravo roditeljima da odgajaju djecu prema vlastitim svjetonazorima, niti pravo učenicima na slobodu mišljenja, savjesti i religije. Toj su odluci posvetili mnogo prostora svi talijanski mediji, jer se time okončao spor između talijanske vlade i talijanske državljanke finskog porijekla Sole Lautsi, koja se, nakon što su sve talijanske sudske vlasti, pa i vrhovni sud, odbili njezine pritužbe, obratila Europskom судu za ljudska prava, tražeći da se iz talijanskih škola skinu križevi, jer vrijeđaju vjersku slobodu.

Ova odluka Europskog suda vrijedi za svih 47 zemalja članica Europskog vijeća, dakle i za Hrvatsku. O prisutnosti križeva u posljednje su se vrijeme rasprave vodile ne samo u Italiji, nego i u Austriji, Njemačkoj, Mađarskoj i nekim drugim državama, ali nitko nije poduzeo ovakav korak da državu tuži pred Europskim sudom. Austrija je to na primjer riješila malo prije odluke suda u Strasbourg u unutarnjim mjerama.

Sveta Stolica je sa zadovoljstvom primila vijest o odluci Europskog suda. Ravnatelj tiskovnog ureda otac Federico Lombardi smatra da se radi o povjesnoj odluci. Time je na neki način vraćeno povjerenje u Europu. Predsjednik Papinskog vijeća

za kulturu kardinal Gianfranco Ravasi ponovno je potvrđio da je križ simbol europske i šire civilizacije. Predsjednik Talijanske biskupske konferencije kardinal Angelo Bagnasco tvrdi da je ova odluka Europskog suda za ljudska prava vrlo važna, jer je osjećajna, puna poštovanja. To je – prema njegovom uvjerenju – vrlo pozitivan znak. I predsjednik Njemačke biskupske konferencije nadbiskup Robert Zollitsch tvrdi da je odlukom Suda iz Strasbourg potvrđeno opće uvjerenje da je križ ne samo vjerski, već i kulturni simbol. I za mađarskog primasa kardinala Petra Erdoea ovom odlukom napisana je povijesna stranica.

Odlukom Europskog suda posebno zadovoljna talijanska vlada, koja je pred narodom zadobila još veći ugled. To je izričito potvrdila ministrica obrazovanja Mariastella Gelmini, tvrdeći da se radi o „velikoj pobjedi“ u obrani simbola

povijesti i kulturnog identiteta talijanskog naroda. Prema njezinim riječima „križ predstavlja vrijednosti kršćanstva na kojima se temelji europska kultura i zapadna civilizacija“. Ministar vanjskih poslova Franco Frattini dodaje kako je pobijedio „europski pučki osjećaj“, jer sudska odluka predstavlja „glas građana u obranu vlastitih vrijednosti i identiteta.“

Križevi, naravno, nisu oduvijek ni u školama, ni u crkvama. Po prvi put se pojavljuju u 5. stoljeću. Mnogi su bili uvjereni da se Krista ne može prikazivati razapetog na križu. Njihova se nazočnost povećala u doba Karla Velikog. Nazočnost križa u crkvama i u stanovima pojačala se nakon što ga je sv. Franjo u crkvi Sv. Damjana u Asizu izabrao kao temelj svog djelovanja. Otad je procvalo prikazivanje križa u umjetnosti i privatnoj pučkoj pobožnosti te se polako počeo pojavljivati ne samo u crkvama, već i u javnim prostorijama.

Križ ne izaziva diskriminaciju. Šuti. Taj simbol kršćanske revolucije, raširen po cijelome svijetu, predstavlja ideju bratstva i jednakopravnosti među ljudima, koja do tada nije postojala. Kršćanska je revolucija, priznali ili ne, izmijenila svijet. Prije njega nije se nitko usudio tvrditi da su svi ljudi jednaki i braća, bili oni bogati ili siromašni, vjernici ili nevjernici, Židovi, crnci ili bijelci. Prema njegovom naučavanju u središte našeg postojanja moramo postaviti solidarnost među ljudima. Čini mi se da je dobro da djeca i mladi to shvate, već u školskim klupama.

Krkost civilizacije ili na čemu temeljimo našu sigurnost

Papa je pozvao da naučimo živjeti jednostavnije i umjerene, obavljajući svakoga dana marljivo svoj posao i poštujući stvoreni svijet, koji nam je Bog povjerio.

Piše Ana CVITAN

Usiječnju smo svjedočili razornim poplavama u Australiji, Brazilu, na Filipinima i Šri Lanki. Veljaču su obilježile egipatska i tuniška revolucija te libijska kriza, koja još traje. Zbog građanskog rata iz Libije je u posljednjih mjesec dana izbjeglo 212.000 ljudi. Potres i cunami u ožujku donijeli su nove žrtve na Novom Zelandu i Japanu. U Nigeriji i Obali Bjelokosti ljudi svakodnevno umiru zbog etničkih sukoba. Tisuće i tisuće ljudi diljem zemaljske kugle trpe što zbog prirodnih, što zbog ljudskom prepotentnošću uzrokovanih nesreća. Benedikt XVI. gotovo svake nedjelje za vrijeme Angelusa poziva na molitvu za stradale. Izražava sućut zbog tragedija, hrabri one koji pružaju pomoć, poziva međunarodnu zajednicu na odlučne mјere i pravovremenu pomoć, potiče narode na solidarnost.

Mnogi su spremni odmah zaključiti kako smo svjedoci „posljednjih vremena“. No je li tome baš tako? Iako ne znamo koliko će naša civilizacija još trajati, ovakvih je prirodnih i društvenih katastrofa bilo tijekom cijele povijesti čovječanstva, samo što za njih nismo znali. Danas nam tehnologija i razvjeni sustav komunikacija omogućuje da događaje pratimo gotovo ‘uživo’.

Papa je pozvao da naučimo živjeti jednostavnije i umjerene, obavljajući svakoga dana marljivo svoj posao i poštujući stvoreni svijet, koji nam je Bog povjerio. Možda upravo u toj njegovoj rečenici leži ključ nove revolucije, koja je čovječanstvu potrebna. Previše smo se pouzdali u moć napretka, u ideju globalizacije tržišta i kultura, u neoliberalistički kapitalizam, u ideju čovjekove veličine

Tsunami u Japanu

i svemoći, u njegovu pobjedu nad zakonima prirode. No pred prirodnim i društvenim katastrofama moramo se suočiti s ljudskom ograničenošću.

Ekonomski i tehnološka moć, razvijenost Japana te njihova discipliranost i organiziranost pokazale su se nemoćima pred zakonima prirode. Nuklearne elektrane koje su izgrađivane na području koje je od uvjek seizmološki vrlo aktivno, pa zbog toga i nepreporučljivo za takvu aktivnost, znak su da se neke zakonitosti ipak moraju poštivati. U Libiji imamo primjer diktatora koji ubija svoje sunarodnjake. Zapad, kojemu toliko težimo, pokazuje se vrlo nemoćno.

Ovakva razdoblja krize su u povijesti stvarala promjene, revolucije, razvijala nove ideje, promovirala nove društvene statuse, dovodila u pitanje sustave vrijednosti, političke i ekomske poretke. Iako se osjećamo nemoćni i daleko od tih stvarnosti, ne možemo ostati ravnodušni. Bitno je da nam se savjesti uznenire, da pred nepravdama i tolikom tugom

sklopimo oči i zamolimo Božju utjehu za stradale i patnike. Osim toga, svatko od nas pozvan je i odgovoran utjecati na javno mišljenje, ukazivati na propuste velikih institucija i organizacija, nacionalnih i međunarodnih koje prečesto, na ovakve krize ne pronalaže odgovore i ne pružaju konkretnu pomoć. Isto tako, potrebno je zapitati se može li nam bezuvjetna vjera u napredak donijeti i životnu sigurnost?

Gdje tražiti sigurnost i mir kada je sve oko nas tako nesigurno, prolazno i promjenjivo? Možda je odgovor u načinu života koji se temelji na skromnosti, jednostavnosti, solidarnosti, društvenoj pravednosti. Neke od tih vrijednosti možemo sami izabrati kao vrijednosti, druge pak, poput društvene pravednosti, poštene rasподjele dobara, promicanja kulture, trebaju nam osigurati društvene institucije. Utopija? Jedino onda kad pred sobom imamo ideale, možemo znati prema čemu ići. Mali smo i upravo zbog toga pozvani naše nade polagati u dobro i Dobroga.

Neizbježan konflikt Crkve i društvene javnosti

Vjerujući u Kristovo uskrsnuće, duboko vjerujemo i znamo kako se dobro ne može ostvariti zlim namjerama i ponašanjem, pa je tako i naša nada za konačnim ostvarenjem dobra i mira u svakog pojedinaca i u našoj domovini realna, unatoč djelatnim silama zla.

Piše dr. Mario SOŠIĆ

Sve se više događa, kod nas u Hrvatskoj, ali i u cijelom zapadnom kršćanskom svijetu, da se ocjene, a osobito ponuđena rješenja o mnogim gorućim suvremenim društvenim i političkim pitanjima, u bitnome razlikuju između crkvenih stavova i stavova tzv. društvene javnosti. Crkva svoje stavove i orientacije oblikuju kroz formalne (Evangelje, poslanice i pisma pape i biskupa) i neformalne (propovijedi, javni nastupi) oblike nastupa pripadnika crkvene hierarhije, katoličkih medija i pojedinih crkvenih organizacija, dok ovi drugi svoje stavove ponajviše oblikuju kroz medijsku aktualizaciju, medijsku selekciju, pritiske i lobiranje, kroz nastupe raznih i raznolikih društvenih i političkih aktera te kroz stavove i akcije udruga i pojedinaca iz tzv. civilne sfere.

Uokviru medijske ofenzive i političke propagande, često se i najvjerniji vjernici znaju upitati: zašto je tomu tako? Zar Crkva ne razumije i ne shvaća potrebe i tegobe suvremenog liberalnog čovjeka? U našem se postmodernom vremenu nameće gledanje i filozofija po kojoj treba samo čovjek-individua i njegovo služenje osobno definiranim vrijednostima i slobodama biti mjerilo svih stvari. Zar Crkva ne osjeća potrebe suvremenog čovjeka i društva?

Crkva vidi i osjeća realne društvene probleme i nepravedne društvene odnose i ponašanja.

Tko je tako dosljedno i nepokolebljivo

Dr. Mario Sošić

čuvalo klicu svijesti o hrvatskom biću, hrvatskoj državnoj samostalnosti, o osobnim slobodama, dostojanstvu i vlasništvu, o višestranačju i političkoj demokraciji Nitko!

Tko je kao Crkva, u Domovinskom ratu i agresiji na Hrvatsku, tako zdušno hrabrio i pomagao narod i borce, progنانike, izbjeglice, zazivao mir i solidarnost, odvraćao od osvete, mržnje, pljačke, marljivo gradio porušene joj crkve i domove, bio strpljiv u povratku oduzete i nacionalizirane imovine? Nitko!

Tko je kao Crkva već unaprijed, a ne post festum, upozoravao na negativnosti privatizacije, na zaštitu radništva, zaštitu nedjelje, na dugoročnu štetnost rasprodaje nacionalnog bogatstva na neopravdana bogaćenja? Nitko!

Tko se, i stalno čini, kao Crkva zalagao za žrtve ratnih i poratnih komunističkih zločina, za jedinstvo domovinske i iseljene Hrvatske, za poboljšanje neravnopravnog položaja Hrvata u BiH? Nitko!

Gdje onda nastaje problem? Problem nastaje u načinu društvenog i političkog oblikovanja i nuđenja rješenja, uz popratne medijske kampanje i političke akcije, za prevladavanje određenih problema. Dok suvremene "društvene snage" dјeluju neovisne (tobožne liberalno i demokratski) od bilo kakvih usmjerenja i ograničenja prema ostvarenju „višim vrijednostima“ (na primjer, sintetiziranih u deset Božjih zapovijedi) i iz toga izvirujućih društvenih kriješti, kao što su pravednost, mir, jednakost, solidarnost, beskonfliktost, perspektivnost, održivost, već isključivo kroz vrijednosni imperativ bezobzirnog ostvarenja vlastite ili grupne koristi na štetu nekih drugih zakinutih u preraspodjeli društvenog bogatstva i javnoga dobra, dotele se Crkva uvijek zalaže za ona i onakva rješenja koja sadrže naznačene Božje vrijednosti i evanđeoske društvene kriješti.

Takovom svojom pozicijom Crkva se onda nužno nalazi u konfliktu "sa svima", jer bi svaka od društvenih interesnih skupina željela da ju Crkva podržava "bez ostatka". A ona to ne može i ne smije učiniti, jer je njezina evanđeoska narav vezana uz opće dobro svih pojedinca i zajednice. Vjerujući u Kristovo uskrsnuće, duboko vjerujemo i znamo kako se dobro ne može ostvariti zlim namjerama i ponašanjem, pa je tako i naša nada za konačnim ostvarenjem dobra i mira u svakog pojedinaca i u našoj domovini realna, unatoč djelatnim silama zla. Kad toga ne bi bilo, gdje bi nas bilo?

Pet dana i pet noći odzvanjala Riječ Božja

Ukupno je u čitanju Biblije sudjelovalo 155 čitača iz dvanaest župa, a 23 dežurna nesebično su pratili bdijenje. Učešće su uzeli, čitali i dežurali, i mladi i stari, djevojke i mlađi, pojedinci i čitave obitelji.

Piše Tomislav MILOHANIĆ

Na Pepelnici u kapelici Sv. križa u Eufragijevoj bazilici, nakon večernje mise, počelo je korizmeno biblijsko bdijenje, čitanje Biblije danonoćno od korica do korica, koje je trajalo tijekom pet dana i pet noći. Tako se kao prošle i pretprešte godine i ovogodišnju korizmu počelo na najprikladniji način uz Svetu pismo. Prvi čitači Biblije bili su porečki i pulski biskup Ivan Milovan, kancelar biskupije Ilija Jakovljević i župni vikar Alen Žufić. Potom su se u čitanje uključiti vjernici iz porečke župe, porečkog dekanata i ostali zainteresirani vjernici.

U zagrijanoj kapelici Svetoga križa, uz mnoge zainteresirane čitače, čitanje su danonoćno pratili revni slušači. Ukupno je u čitanju Biblije sudjelovalo 155 čitača iz dvanaest župa, a 23 dežurna nesebično su pratili bdijenje. Učešće su uzeli, čitali i dežurali, i mladi i stari, djevojke i mlađi, pojedinci i čitave obitelji. Neki su čitali i po više puta i po više sati, tražeći „ekskluzivne“ noćne termine. Raznolik je bio sastav sudsionika u čitanju: učenici nižih razreda osnovne škole (najmlađi 11 godina), srednjoškolci, studenti, kućanice, gospodarstvenici, umirovljenici... Vijest o biblijskom bdijenju brzo se širila župom, gradom i dekanatom, tako da su se javljali novi, želeteći sudjelovati u ovom čašćenju Božje riječi. Čak 58 zahvala, svjedočanstva i duhovnih impresija sudsionika biblijskog bdijenja ostala su zapisana u Knjigu dojmova.

Ponukani ovim lijepim i duhovno bogatim iskustvom mnogi su izrazili želju da ovo događanje

postane tradicionalno, svake godine početkom korizme. Zahvalno euharistijsko slavlje, uz blagoslov biblija, u pondjeljak navečer, 14. ožujka, predvodio je mons. Ivan Milovan. Dostojanstveno i pobožno proteklo je ovo milosno zbivanje koje će zasigurno uroditи mnogim blagodatima za župu i biskupiju.

I z Knjige dojmova:

Hvala Ti, Isuse, što si me pozvao na ovo bdijenje, da nazočim čitanju i slušanju čitanja Svetog pisma. Zahvaljujem Ti za svu tvoru dobrotu, brigu, milostivost, blagost, blagoslov, oprost i otpust grijeha meni, mojoj obitelji, poglavito mome sinu. Molim Te, pomoži mi, Gospodine Isuse da shvatim da se poniznim praštanjem i ljubavlju pobjeđuje svako зло i mržnja, a postiže mir i čovjeka dostojan život. I zato dodi Duše Sveti i smanji granice naše obolosti i povećaj granice naše poniznosti.

Slavim Te i zahvaljujem Ti raspeti moj Isuse što si me pozvao i omogućio mi da Ti se odazovem i da Ti poslužim. Želja mi je u ovo korizmeno (milosno vrijeme) vršiti volju Tvoju gledajući Tebe na križu, Tvoje rane koje moje rane iscjeljuju, Tvoj križ pomaže meni nositi moj. Hvala Ti, Isuse, što sam Tvoje ljubljeno dijete, hvala Ti za sve što mi troja dobra ruka daje. Slava Tebi Kriste, Kralju vječne slave.

Hvala Ti, Gospodine, za ovo predivno iskustvo. Hvala Ti što nas blagoslivljaš ovim neizmjernim darom. Molim Te da sve ove riječi koje odjekuju ovim Domom, odjeknu u srcima svih ljudi u ovoj župi, biskupiji i našem narodu.

Iz svake riječi, samo jedna poruka – čovječe, ja te volim! Hvala Ti, Gospodine, što me ljubiš ovakvu kakvu jesam! Daj mi snage da Te mogu ljubiti i da mogu vršiti Tvoju volju... svaki dan...

Bibliju su čitali i mladi

Dragi Isuse, Božje moj, zahvaljujem Ti što sam imala milost čitati i slušati Tvoju riječ. Troja me je riječ duboko dotakla i obećavam Ti dragi moj Isuse, Božje moj, da trudit će se biti bolja, trudit će se slijediti Te i prepoznati Tvoju svetu volju za moj život. Molim Te, dragi Božje, blagoslovi moj život, život moje djece, vodi nas, prati nas i štiti nas u sve dane života našega. Hvala Ti i slava u sve vjike vjekova. Amen! Troja učenica

Isuse, Uskrsli Gospodine! Božja Riječ je istina! Istina će nas oslobođiti! Istina će me oslobođiti. Istina je zapisana u Bibliji, toj knjizi nad knjigama, koju su pisali ljudi nadahnuti Duhom Svetim! Hvala Ti, Isuse, za milost čitanja i sudjelovanja u čitanju Biblije! Hvala Ti, Ljubljeni, da sam mala kap ove milosne rijeke koja teče ovim gradom, ovom župom! Blagoslovi, Isuse uskrsli, moju obitelj, sve koje trebam i koji mene trebaju, sve one koje susrećem i koje će susretati, sve koje Ti, Božje, stavljаш na moj put.

Ni na nebu, ni na zemlji

Granice ne postoje, mi ih stvaramo sami, ali ih možemo i izbrisati, kaže Elena Tanković, učenica Pazinskog kolegija – klasične gimnazije, nominirana za najbolju sportašicu Grada Pazina.

Razgovarala Janja MILJAVAC

Elena Tanković učenica je 3.b. razreda Pazinskog kolegija – klasične gimnazije. U slobodno vrijeme bavi se penjanjem. Ove je godine nominirana za najbolju sportašicu Grada Pazina s još četiri kandidatkinje. Prošle je godine dobila nagradu za najperspektivniju mladu sportašicu, koja joj je bila pravo iznenadenje, baš kao i ova nominacija.

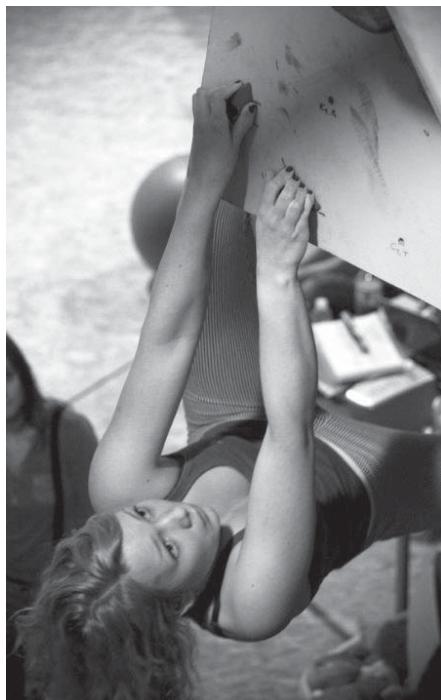
Elena, kada si se počela penjati i zašto?

ELENA: Počela sam se penjati prije tri godine uz pomoć dobrog prijatelja koji se bavio tim sportom. Bila sam znatiželjna i željna novih iskustava. Željela sam se baviti nekim sportom koji nije uobičajen pa sam krenula na penjanje. Na prvi trening došla sam potpuno nespremna pa sam završila penjući se u balerinkama. Na prvo natjecanje prijavio me trener nakon četiri mjeseca, bilo je to izvanredno iskustvo. Tako je moja ljubav prema penjanju počela rasti.

Koliko često imate treninge i kako oni izgledaju?

ELENA: U početku sam imala trenera koji me naučio osnovama, kao što je kretanje po stijeni te kako najlakše proći određeni zadatak na natjecanju. Tada sam imala treninge tri puta tjedno. Sada treniram sama ili s prijateljima četiri ili pet puta tjedno. Zimi treniramo u dvorani koja je slika umjetne stijene i sastoji se od mnogobrojnih hvališta, što je zapravo priprema za pravo penjanje na stijeni gdje nema stručnjaka koje bi osigurali pad.

Kako izgledaju natjecanja i koje discipline postoje?

Elena Tanković

ELENA: Postoje natjecanja na visokoj stijeni gdje sam moraš ukopčavati konop dok te druga osoba osigurava, to je tzv. težinsko penjanje. Na takvim natjecanjima imaš samo jednu mogućnost jer prvi pad znači ispadanje. Uz to postoji određeno vrijeme u kojem moraš doći do posljednjeg hvališta.

Postoje i tzv. boulder natjecanja u kojima nisi vezan na konop, ali su ispod stijena stručnjače. U takvim natjecanjima cilj je na što je moguće lakši način proći određeni smjer. Treći je tip natjecanja brzinsko penjanje koje se odvija na visokim stijenama i tu glavnu ulogu igra vrijeme. Meni je osobno najdraže težinsko penjanje.

Čime je uvjetovana tvoja sigurnost pri penjanju u prirodi?

ELENA: Prije susreta s visokom stijenom treba proći određeni tečaj gdje učimo kako se pravilno ukopčavati, navezivati i kako reagirati na moguću neočekivanu situaciju. Primjerice, učimo kako se dočekati pri padu i pravilno kretati po stijeni.

Ostvarila si zapažene rezultate.

ELENA: U disciplini boulder, kategorija juniorke – 1. mjesto; Kup RH, disciplina brzinsko, kategorija juniorke – 1. mjesto; Prvenstvo Hrvatske, disciplina boulder, kategorija juniorke – 2. mjesto; 1. mjesto kategorija seniorke, disciplina težinsko Kup RH; Kup RH disciplina težinsko, kategorija juniorke – 4. mjesto; kategorija seniorke – 4. mjesto Boulder liga Istre i Kvarnera; disciplina boulder, kategorija seniori – 3. mjesto...

Pomaže li ti penjanje u ostalim aspektima života i kako?

ELENA: Penjanje mi jako pomaže u koncentraciji jer dok se penješ moraš biti «hladne glave» i uvijek spremna na lomljivu stijenu ili neki drugi neočekivani faktor. Moraš se uzdignuti iznad svojih mogućnosti i pobijediti strah. Isto tako u penjanju sudjeluju svi dijelovi tijela pa je izuzetno važno i u zdravstvenom pogledu.

Kome bi preporučila penjanje?

ELENA: Preporučila bih ga svakome jer tu fizičke predispozicije nisu važne, svi su ravnopravni. Znam ljudе koji se penju, a nemaju ruku ili prste dok ih penjanje uistinu ispunjava. Granice ne postoje, mi ih stvaramo sami, ali ih možemo i izbrisati.

Bulešić: Idem kao misionar,

Biskup u miru mons. Antun Bogetić o Miroslavu Bulešiću svjedoči: "Vidio sam don Mira u Baderni kako je kontaktirao s ljudima. Znao je biciklom obilaziti zaseoke i zaustaviti se onda s ljudima, na primjer kad bi igrali boće. Tako je činio i u Kanfanaru. Obilazili smo večerom selo, zaustavio bi se kratko sa svakim, prijateljski i duhovito govorio sa svima..." .

Piše dr. Vjekoslav MILOVAN

Onog nedjeljnog jutra, neposredno prije nego je u Svetvinčenat prispio biskup mons. Raffaele Radossi da u župnoj crkvi podijeli svećenički red Miroslavu Bulešiću, vlc. Miro je, u punoj predanosti Bogu, zapisaо u svoj duhovni dnevnik: "Još mi fali malo sati kada će postati svećenik. Moj Bože, sav Ti se prikazujem, sav Ti se darujem: sav hoću da sam Troj sada i uvijek. Tebi hoću da vjerno služim. Slava Troja i spas duša!... Prikazat će se sav za spas našeg naroda! A već prije četiri mjeseca, kad je na svetkovinu Bezgrješnog Začeća 1942. papa Pio XII. obavio u Rimu u ime cijele Crkve posvetu Svetoj Bogorodici, vlc. Miro je kao đakon sudjelovao u toj posveti te istog dana uvečer obnovio svoju osobnu posvetu i zapisaо: "Neka žavlada Troje Presveto Srce u srcima svih ljudi: u meni, u mojoj obitelji, u našem Zavodu, u našoj Istri, u cijelom svijetu... „. Navedene je posvete i životna predanja Bogu vlc. Miro jamačno izvršio posve predano i svjesno.

Ali kad se u listopadu 1943. našao usred ratnih nevolja i posve neočekivano kao župnik, i to među pastoralno zapuštenim kršćanima u Baderni, mlađi vlc. Miro osjetio se odjednom klonulim, nemoćnim, gotovo izgubljenim. U pismu koje je (20. studenoga 1943.) uputio rektoru sjemeništa Lombardo u Rimu, on je pisao: "Naprosto sam klonuo. Htio sam otići. Preuzvišeni je [pak] uporno tražio da se posvetim poslu i ja sam to učinio: sada idem, kao misionar, od kuće do kuće da

pohodim ljudi i pozovem ih u crkvu, da ih potaknem, da ih poučim... Toliko posla!... Osjećam stalnu i jaku nostalziju prema Rimu... No mislim da se moram pomiriti sa sudbinom i da trebam izvršiti volju Biskupovu."

Sada idem kao misionar. Mladi 23-godišnji vlc. Miroslav, našavši se neočekivano u župi gdje se velika većina katolika bila ozbiljno udaljila od pohađanja crkve i prakse vjerničkog života, počeo je u Baderni okupljati župljane u vjerničku zajednicu; biskup ga je podržao izravnim poslanjem i vlc. Miro se potom posve predao svome pozivu: pun vjere i pouzdanja u snagu Božje riječi, on se bez pridržaja potpuno posvetio svojoj svećeničkoj službi u konkretnoj župi. Postao je svjestan: sada je pravi čas da istinski dovrši i ostvari vlastito darivanje Bogu i da u praksi provede svoju osobnu posvetu Svetoj Bogorodici kako je bio ono zapisaо: "Neka žavlada Troje Presveto Srce... u meni, u mojoj obitelji,... u našoj Istri... „Vlc. Miroslav će tako kroz ove prve mjesecе svećeničkog župničkog djelovanja svojim zalaganjem jamačno stjecati ona temeljna životna iskustva koja će kasnije, u poznatom pismu vlc. Antonu Prodalu (11. svibnja 1947.), prepriučiti mlađomu župniku u raskršćanjenoj Raši; tada je on zaključio: 'Ja osobno, a tako sigurno činiš i Ti, u svim svojim poteškoćama izjadao bih se s Kristom i povjerio njemu sve svoje neprilike, životom vjerom i velikim zaufanjem: 'Omnia possum in Eo qui me confortat' [sve mogu u Onome koji me jača] – govorio je sv. Pavao... „ - Kako se

vidi, Mirova duhovna pokretačka snaga za pastoralno djelovanje bila je njegova duboka povezanost sa živim Isusom Kristom, s Uskrsnulim, po uzom na apostola Pavla: "Sve mogu u Onome koji me jača" (Fil 4,13).

Svjedoci, sada još živi, prenose nam svoja sjećanja na veliki polet kojim se vlc. Miro založio da osobno upozna i prijateljski susretne svoje udaljenje župljane, u skladu s onim što je pisao svom rektoru u Rim: "Sada idem kao misionar, od kuće do kuće da pohodim ljudi i pozovem ih u crkvu, da ih potaknem, da ih poučim... „ Ustrajno i sistematski išao je od vrata do vrata po svim selima u okolini Baderne, svjestan da dolazi "kao misionar".

Svuda je dolazio kao prijatelj i predstavljaо se kao njihov novi župnik. Do punog izražaja došao je tada veliki dar komunikativnosti, kojim se on znaо približiti sugovorniku. I već nakon

Crkva u Baderni

od kuće do kuće

nekoliko mjeseci ovog prosvijetljenog Mirovnog pastoralala, prožetog zalaganjem u duhu apostola Pavla, duhovna se klima oko njega stala vidljivo mijenjati. Sve više se župljana nedjeljom okupljalo u crkvi, misna je liturgija postala sve privlačivija, župnikove su se propovijedi sve radije slušale, jer se u njima vjerno odražavao stvarni život ovih ljudi.

Izuzetno plodno i prosvijetljeno pastoralno djelovanje mladog župnika vlč. Mira uskoro su počeli opažati i cijeniti okolni župnici i posebno mladi bogoslovi, o čemu nam otvoreno danas govore suvremenici Sluge Božjega vlč. Miroslava (v. knjigu: „Bio je svet svećenik”, Pula 2010). Tako nam vlč Prodan, donedavna župnik u Momjanu, samo nekoliko godina mlađi od vlč. Mira, kojega je kao bogoslov pohodio ljeti 1944. dok je bio župnik u Baderni, iznosi svoje iskustvo o izuzetnom daru Mirova komuniciranja sa župljanim: „Ljudi su se s njime rado susretali, sa svakim je bio uljudan, rado se zadržavao u razgovoru, sa svakim je znao naći zajednički jezik, imao je posebni dar komuniciranja, susretljiv do kraja! Ero u Baderni, tako i u Tinjanu, ljudi su ispočetka rezervirani, nekako oprezni. Ali Mira su odmah prihvatali i vidjeli da s njim mogu ugodno komunicirati, te da je on susretljiv, uvijek spremam da pomogne...” (s. 109).

Kako je vlč. Miroslav u isto vrijeme bio vrlo požrtvovan kao župnik, vlč. Prodan svjedoči: „On se zanimalo za sav život u župi, posjećivao je selu i nastojao sve ljudi upoznati. Bio je vrlo aktivisan, radio je i brinuo se za vjerski život svojih župljana. To se vidjelo i u crkvi, ali i vani u svim kontaktima s ljudima. On je bio naučio pjevati pjevače i pjevačice, a i sve u crkvi. Bio je svakako jedan uzoran svećenik! Osim toga, u tim teškim ratnim danima on se skrbio za sve ugrožene župljane, za sve koje su bili odveli Nijemci i fašisti, i svima je potrebnima pomagao. Cijeli je život

Kanfanar

posvetio apostolatu i za vjersku dobrobit svojih župljana” (s. 109).

Možemo navesti odmah i sažeti tekst našeg biskupa u miru mons. Antuna Bojetića u kojem je on sintetizirao svoje iskustvo uz vlč. Mira: „*Vidio sam don Mira u Baderni kako je kontaktirao s ljudima. Znao je biciklom obilaziti zaseoke i zaustaviti se onda s ljudima, na primjer kad bi igrali boče. Tako je činio i u Kanfanaru. Obilazili smo večerom selo, zaustavio bi se kratko sa svakim, prijateljski i duhovito govorio sa svima. Uisto vrijeme bio je revan svećenik, ... pun žara... da podrži u narodu vjeru koja je bila ugrožena. Propovijedao je ozbiljno i principijelno, ne bojeći se... Bio je čorak molitve...*” (s. 35).

Mons. Ivan Bartolić, koji je kao mladomisnik naslijedio vlč. Miroslava kao upravitelj župa Sv. Ivana od Šterne i Muntrilj, prenosi nam svoje iskustvo o vlč. Mira: „*On je... bio samo godinu stariji od mene, župom Sv. Ivana od Šterne upravljao je kroz dvije godine prije nego sam ja došao, ali ljudi su o njemu govorili samo lijepo: kako je bio dobar sa svima, sa starcima, s djecom, brinuo se koliko mogao za mlade; govorili su kako ih je učio pjevati, kako se brinuo za crkvu. Brinuo se jednako za sve, bez razlike između bogatijih i siromašnjih. Dakle samo pozitivne ocjene o njemu i o njegovom radu. I svi su rado slušali njegove propovijedi. Vidio sam*

da je bio vrlo omiljio u tim župama. A bila su teška ratna vremena...” (s. 67).

Vlč. Vjekoslav Sloković, koji nam je poznat po svojoj suzdržanosti i razumnoj odmjerenošći u prosuđivanju, govori nam s osobitim poštovanjem o vlč. Miru, kojega je kao bogoslov susretao: „*Mi kao da zaboravljamo kako su ona vremena bila upravo neopisivo teška i za svećenike i za sve vjernike! [Komunisti-boljševici] provodili su teški teror i nasilje. A vlč. Miro bio je tada, još za života, pa i nakon toga poslije smrti - kao jedan duhovni svjetionik! Pravi duhovni svjetionik! Zato su ga i uklonili...*” (s. 118).

Prisjetimo se da je već 1953. godine, nakon što je pet godina proveo u posvemašnoj izolaciji tamnice u Lepoglavi i bio prebačen u kućni pritvor u Krašiću, nadbiskup zagrebački blaženi kardinal Alojzije Stepinac pisao glede vlč. Mira našem svećeniku dr. Ivanu Paviću: „*Sa velikom bolju saznao sam nakon svog dolaska iz tamnice da je ubijen vlč. g. Bulešić, taj dobri i idealni mladi svećenik... Žao mi je veoma da je jedan dobar radnik manje na njivi Gospodnjoj u dragoj Istri*” (s. 30). Blaženi Alojzije Stepinac očito je visoko cijenio našeg vlč. Mira.

Vlč. Miroslav je zaista životom ostvario ono što je nekad bio zapisao: „*Sada idem kao misionar*“. A on je takav ostao i do danas.

Čitava Istra

Rim i crkvene strukture na području Austrije bile su na strani integrista. Zato se ruše mnoge Napoleonove i liberalne uredbe, pa se među ostalim ponovno uvode crkveni blagdani, obnavljaju ukinuti crkveni redovi i dijelom otvaraju samostani.

Piše Stanko Josip ŠKUNCA

Nakon definitivnog poraza Napoleona i Bečkog kongresa 1815. g. počinje restauracija poretka u Europi. Bio je to pokušaj vraćanja starog feudalnog poretka, jačanja kraljevskog i crkvenog autoriteta. U Crkvi su se formirale dvije struje: integristi koji su se zalagali za očuvanje starih državnih, društvenih i crkvenih struktura, i liberalni katolici koji su držali da treba tražiti nove putove za odnos Crkve i civilnog društva, da je bolja slobodna Crkva bez državnih povlastica, nego povlaštena, a sputana od države. Rim i crkvene strukture na području Austrije bile su na strani integrista. Zato se ruše mnoge Napoleonove i liberalne uredbe pa se među ostalim ponovno uvode crkveni blagdani, obnavljaju ukinuti crkveni redovi i dijelom otvaraju samostani.

Godine 1818. biskupije Kopar, Novigrad, Poreč i Pula podvrgnute su patrijarhu-metropoliti u Veneciji, što je trajalo do 1831. kad su stavljene pod metropoliju u Gorici. Ukinuto je i sjemenište u Kopru i ubuduće se klerici Istre odgajaju i školjuju u centralnom sjemeništu u Gorici. Godine 1825. Austrija od Istre, Trsta, Rijeke te otoka Krka, Cresa i Lošinja formira pokrajinu Primorje kraljevstva Ilirije s glavnim gradom Pazinom, a godine 1860. od ovih krajeva formirana je autonomna Markgrofovija Istra, kojoj se središte i pokrajinski sabor smješta u Poreču. Izborni zakoni bili su tako formulirani da su davali prednost imućnicima, zbog čega su u saboru kao zastupnici sjedili uglavnom talijanski feudali i bogati građani. Siromašna hrvatska većina sa

selu mogla je birati samo nekoliko deputata, a i tada je manipulirana od veleposjednika.

Prema austrijskom popisu tadašnja Istra (1848.) brojila je 234 tisuća stanovnika, od kojih su više od 71 posto bili Hrvati i Slovenci s kojima je upravljalo 25 posto Talijana. Ako je netko imao sposobnosti i htio biti važan i u visokom društvu, trebao se deklarirati Talijanom. Primjer takva ponašanja bio je učeni barbanski kanonik Pietro Stancovich (1771. – 1852). Školovao se u Rovinju, Udinama i Padovi, gdje je završio teologiju, ali je posjedovao enciklopedijsko znanje (arheologija, povijest, jezikoslovje, pjesništvo, narodni običaji, poljudjelski izumi). Objavio je više od 20 djela na talijanskom jeziku, a na hrvatskom za svoje barbanske seljake jedino "Kratak nauk karstianski" (1828.). Svoju knjižnicu s više tisuća svezaka ostavio je gradu Rovinju.

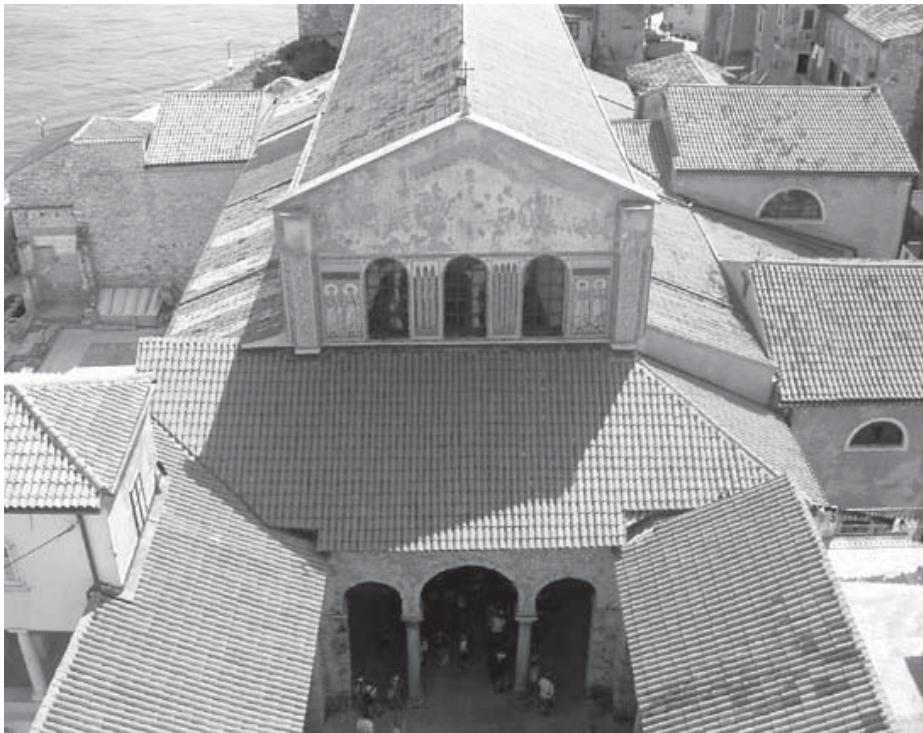
Bula "Locum beati Petri" - novo prekrjanje crkvenih granica. Nakon Bečkog kongresa iz 1815. prema kojem je Austrija zauzela Veneciju, Lombardiju, Istru i Dalmaciju, njezine vlasti su i dalje razmišljale kako Crkvu staviti u žrvanj svoje politike. Prvi navještaji o preuređenju crkvenih granica zabilježeni su krajem 1820. Biskupi su smatrani državnim uglednicima, pa da bi im se povećao autoritet i moć, trebalo im je dati i veća područja. Odmah se počelo razmišljati o ukinanju brojnih malih biskupija i ujedinjavanju u nove i veće. Prvi korak bio je nepopunjavanje upražnjenih stolica malih biskupija nakon smrti dotičnih biskupa. Tako

su ostale upražnjene biskupije: koparska 20 godina (od 1821.), porečka 8 godina (od 1819.), pulska 26 godina (od 1802.). Nakon mnogih kombinacija, carski dvor i papinski nuncij u Beču konačno 1828. predočuju svoj nacrt Sv. Stolici koja prihvata promjene i izdaje bulu "Locum beati Petri" i preuređuje crkvene pokrajine u Dalmaciji i Istri. U Dalmaciji su ukinute biskupije: stonska, korčulanska, trogirska, skradinska, ninska i rapska. Ukida se metropolija u Splitu, a ustanavljuje u Zadru za dalmatinske biskupije. U tadašnju Istru spadale su i biskupije u Krku i Osoru. Krčka biskupija ostaje i ubuduće će obuhvaćati ukinute rapsku i osorsku. Novigradska će se ugasiti smrću posljednjeg biskupa (+1831.) i staviti pod Trst. Koparska i pulska se ne ukidaju, nego personalno ujedinjuju, prva s tršćanskim, a druga s porečkom biskupijom. Istarske biskupije, kao što rekosmo, spadat će od 1831. pod metropoliju u Gorici, što je ostalo do kraja Drugog svjetskog rata.

Premda je papina bula izdana 30. lipnja 1828. ona je iz carske kancelarije izišla tek u studenome 1829. i upućena njenim izvršiteljima, goričkom biskupu Wallandu i ljubljanskom Wolfu, koji su se imali pobrinuti za njezino izvršenje.

Antonio Peteani – prvi biskup Porečke i pulske biskupije. Nakon smrti porečkog biskupa Francesca Polesinija (1819.), Motovunjanina, porečka je crkva ostala upražnjena, jer se već u to vrijeme počelo razmišljati o smanjenju broja biskupija. No, u Beču je sazrijevalo mišljenje da tu biskupiju treba sačuvati

pod Austrijom

Eufrazijeva bazilika u Poreču

za glavninu područja Istre, pa je već 1827. i prije papine bule popunjena u osobi biskupa Peteanija. Naprotiv, pulska se biskupija nije popunjavala od smrti biskupa Ivana Jurasa 1802. jer se planirala ukinuti. Za shvaćanje tog plana spomenimo da je Pula 1821. imala 985 stanovnika, a Poreč skoro 2000. Kad su Puljani doznali za namjeru dvora, godine 1822. upute caru Franji I. usrdnu molbu da se sačuva ova drevna biskupija. I faktično ona uredbom od 1828. nije ukinuta, nego personalno ujedinjena s porečkom. Tako je Antun Peteani postao prvi biskup ujedinjene Porečke i pulske biskupije (1828. – 1857.).

Ovaj Furlan, profesor teologije iz Gorice, ostavio je iza sebe lijepu uspomenu kao dobar, pobožan, učen i poduzetan prelat, "zlatna figura u povijesti porečkih biskupa" (Babudri). Imao je istančan osjećaj za svoje vjernike, za malog čovjeka, i zato obljubljen od Porečana, koji pamte "njegove

andeoske kreposti, a osobito njegovu izuzetnu ljubav" (kan. Spilimberg). Kao primjer njegove skromnosti ističe se činjenica da je odbio ponude za katedru metropolite u Gorici i Zadru. Njegov žar ljubavi "dosegao je onu rajsку i ljupku 'foliu' koja je Franju Asiškoga učinila i ljudski velikim" (Babudri).

Biskup Peteani učinio je mnogo za moralno i kulturno uzdizanje svoga klera. U zasluge mu ide i temeljita restauracija Eufrazijeve bazilike (1844. – 47.), u čemu mu je desna ruka bio ugledni porečki župnik Paolo Deperis (1831. – 1896.), arheolog iz Bala. Ovaj, dok je bio župnik u svom rođnom gradu, na ostacima starije crkve izgradio je velebnu crkvu Pohođenja Blažene Djevice Marije. U kripti crkve u Balama uredio je lapidarij. Jednakom je ljubavlju iskapao i čuva ranokršćanske ostatke kompleksa porečke bazilike, pa se smatra začetnikom ranokršćanske arheologije u Istri. Biskup Peteani znao

se i politički angažirati, pa je, primjerice, 1849. bio na čelu delegacije Istrana koji su pošli caru Franji Josipu I. predati memorandum kako bi se sprječio plan da se Istra pripoji Kranjskoj, zauzimajući se za njezinu autonomiju.

Burna godina 1848. Austrija, sastavljena velikim dijelom od slavenskog pučanstva, vodila je nakon Bečkog kongresa natražnjačku centralističku politiku, gušći svaki pokušaj nacionalnog oslobođenja. Mrzili su je i Slaveni i Talijani. Bečka restauracija starog feudalnog poretka u slobodarski probuđenoj Europi nije se mogla dugo održati. Plamen revolucije u veljači 1848. krenuo je iz Pariza i proširio se po cijeloj Europi – u Beču, Milansu, Budimpešti... Probuđena nacionalna svijest tražila je narodna prava i slobode. Car Ferdinand bio je prisiljen u ožujku iste godine odobriti ustav. Na tu vijest nastala su slavlja u svim istarskim gradovima. U slavlјima su sudjelovali crkveni dostojanstvenici i kler, u crkvama se pjevalo "Tebe Boga hvalimo".

Pobuna protiv Austrije u Lombardiji i Veneciji imala je odjeka i u Istri, gdje je talijansko građanstvo priješkivalo priključenje Istre Italiji. Pobjeda Austrije nad talijanskim vojskom u sjevernoj Italiji, otklonila je neposrednu opasnost za Austriju, koja je sada htjela laskanjem pridobiti Talijane. U Puli je u lipnju za ustavotvorni parlament Carstva izabran Francesco Vidulich, "prvak istarskih Talijana", koji traže da u Istri bude službeni jezik talijanski, a ne njemački. Odgovorenim je (srpnja 1848.) da su Talijani u Istri tek velika manjina, a da Slaveni čine tri petine, na što su se oni našli veoma povrijeđeni. Krajem godine car Ferdinand je abdicirao u korist nećaka Franje Josipa I. koji će uskoro krenuti putem novog apsolutizma. (*Nastavlja se*)

Prehrana malog i predškolskog djeteta

Velike prehrambene probleme ne čini samo hrana, već i pića: u velikom postotku sokovi su puni umjetnih dodataka, šećera, gazirana pića predstavljaju nepotrebno veliki kalorijski unos. Voda, posebice ona izvorska, najbolje je piće i djecu treba navikavati da njome utaže žed. Roditelji vlastitim primjerom trebaju utjecati na stvaranje navika što manjeg nepotrebnog soljenja i šećerenja hrane.

Piše dr Ivona MOČINIĆ, pedijatrica

Početkom druge godine života usporava se tjelesni rast i relativno se smanjuju energetske potrebe organizma. S ovom činjenicom važno je upoznati roditelje da spriječimo njuhovu pretjeranu zabrinutost i preveniramo problem hranjenja tako često prisutan baš u toj dobi. Dijete nakon navršene prve godine poprima prehrambene navike sredine u kojoj živi. Ono se samostalno kreće i samostalno se želi i hraniti. O optimalnoj prehrani djece govorimo onda kada ona zadovoljava zahtjeve organizma koji raste i razvija se. Još uvijek postoje brojne predrasude vezane za hranu. Pod pojmom zdravog djeteta često se podrazumijeva preuhranjeno, debelo dijete. Ono je često hranjeno neadekvatno, namirnicama u kojima dominiraju koncentrirani ugljikohidrati, a nedostaju gradivne tvari, minerali i vitamini.

Problem debljine-pretilosti koji se poput epidemije širi razvijenim zemljama posljedica je neadekvatne prehrane, a posljedice su teške bolesti krvožilnog, endokrinog i lokomotornog sustava.

U predškolske djece posebno treba paziti na konzumiranje hrane tijekom gledanja televizijskog programa koje je često višesatno. Grickanje uz TV smatra se jednim od čestih uzroka pretilosti. Kako se tada uglavnom konzumiraju ugljikohidrati, oni potiču nastanak karijesa. Velike prehrambene probleme ne čini samo hrana, već i pića: u velikom postotku sokovi su puni umjetnih dodataka, šećera,

gazirana pića predstavljaju nepotrebno veliki kalorijski unos. Voda, posebice ona izvorska, najbolje je piće i djecu treba navikavati da njome utaže žed. Roditelji vlastitim primjerom trebaju utjecati na stvaranje navika što manjeg nepotrebnog soljenja i šećerenja hrane.

Prehrana malog i predškolskog djeteta treba se sastojati od tri glavna obroka i dva međuobroka.

Piramida zdrave prehrane:

I kat : riža, kukuruz, ječam, kruh od punog zrna ili crni kruh, krumpir, tjestenina,

II kat: voće i korjenasto i lisnato povrće

III kat: mlijeko i mliječni proizvodi, riba, meso. Zamjene (kikiriki – ne prije 3. godine, maslac, grahorice)

Vrh piramide:

masnoće – masnoće biljnog porijekla
vlaknasta hrana – jestivi dio biljne hrane:

- to je celuloza – sastavni dio stabilnije biljaka, voća, žitarica, povrća

- glavni su izvor posije, mekinje, neljušteno zrno nekih žitarica (pšenica, riža) i služe reguliranju volumena, konzistencije i pasaža stolice, poboljšavanju resorpcije vode i elektrolita u debelom crijevu, poboljšavanju apsorpcije hranjivih sastojaka, produženju vremena probave te smanjenju serumskog kolesterola. Treba izbjegavati rafinirani šećer u koje spada bijeli kruh (škrob)!

Predškolsko dijete treba pet obroka, tri glavna i dva međuobroka.

Kako složiti obroke?

- jednu porciju mesa ili zamjene

- po dvije mliječnih proizvoda, voća i povrća

- četiri porcije žitarica

Svjetska zdravstvena organizacija ističe piramidu zdrave prehrane s naglaskom na mediteransku prehranu kao zlatni standard pravilne prehrane.

Poznavanje osnova prehrane važno je ne samo radi zaštite pojedinog djeteta nego i radi ukupne ljudske populacije.

Čakule pod ladonjon

JOŽE: Kako si kumpare!?

ZVANE: Ričen, kumpare. Nu, nu, još me pušte dihati.

JOŽE: Znaš da poli naših judi su tri buduća vrimena: čemo, čemo-čemo i čemo-ben. Čemo bi bilo – forši, čemo-čemo – kizna, forši-forši, a čemo-ben bi bilo nikad mai eli Boh te pomiluj...

ZVANE: Ča tako stoji gramatika poli nas!?

JOŽE: Vržmoreći, kako u kojen štajunu i pofat vrimena.

ZVANE: Na televižionu spominju na gusto meteopate. To će reći vni ča su delikati na gambjamenat, prominu vrimena. Ti sve porta, si nervož... bolidu križa, te šjatika muči, ti škripju kosti eli ne moreš spati...

JOŽE: Mi se pra da je jedanbot tega bilo čuda manje. Eli nisu imali vrimena, nisu imali lazno s tin se pačati.

ZVANE: Hoj znati. Tr forši si to čovik samo umisli. Eli bi stija da ga vni drugi pomiluje i bilinka.

JOŽE: Vaje je čoviku milo oko srca kad čuje ništo lipega, u sven ten kunfužjonu poli nas i u svitu, Čo, znaš da se štiman ča je naš istrijanski pršut, učinjen i sušen po receti kako ča su uzdavna naši stari delali, sada lipo i štabelo gradan. Je dobja špecijalno priznanje! Nikad bi gospodar zavisija pršut u konobu potle ki bi se dobro prosušija na buri i dimu i bi katerkad z kosiron udriza ke fetu i svin gušton pojija tr popija zuz to žluk terana eli malvažije dretu z bačve. A jilo bi se ga samo za velike fešte eli kad bi došli napro štimani gosti, kumi eli preteli.

ZVANE: Inšuma, to je za svaku pohvalu. Dajmo si kuraja tr tako učinimo i z drugima artikuli. Neka na red dojdu: zarebnjak, žlomprt eli kako ga nidi još zovu – šalaj, pak panceta, kobasicice, krodigine i črčki.

JOŽE: Anka druge vrste jila i delicija kih je naš vridni čovik ud starine zna pripraviti i paričati.

ZVANE: Orka burela! Veramente, vno ča se je nikad jilo u velikoj kareštiji i ča je primantinjalo siromahega kmeta, danas je jilo prve range i se ga nudi na gospockoj trpezi.

JOŽE: Jur mi zazubice restu. Pojmo viti ko su naše krstjanke ča dobrega paričale.

ZVANE: Homo, homo. Bog daj sriču, kumpare!

JOŽE: Dovidova, moj!

Razmišljanja jednog župnika

U izdanju poduzeća JOSIP TURČINOVĆ d.o.o. iz Pazina 2002.g.izašla je knjiga Lanfranca Agnella: „BOŽE... NISI BAŠ NA VISINI“ u prijevodu Alfonsa Orlića. Naslov izvornika: „DIO...NON SEI ALL' ALTEZZA!“

Uvijek smo dirnuti kad nam netko otvori srce i iznese zapretane tajne svoga duha. Tada se otkrivaju nama nepoznati svjetovi i postajemo svijesni da svaki čovjeku u sebi nosi nedohvatljiv svemir, da je svatko jedinstven. Takav su doživljaj u meni pobudile ove stranice don Franca Agnelli, župnika župe San Vito u Milanu. Duboko urenjen u probleme današnjeg svijeta otkriva dušu župnika u dodiru s tolikim vjerskim i društvenim stvarnostima svojih župljana i onih koji se takvima ne osjećaju, s pitanjima svojih učenika ali i onih koje je društvo potisnulo na rubove; vjernika i nevjernika, uvijek spremjan svaciji problem osvijetliti Evandeljem, koje je najprije sam duboko i autentično proživio.

(iz Uvodne riječi, Giovanni Saldarini, torinski nadbiskup)

Knjiga se može nabaviti u knjižarama Josipa Turčinovića d.o.o. u Pazinu i Puli. (L.)

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVĆ d.o.o., Pazin, narudžbe tel. 052/ 624 342

Prodavaonice: * PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/ 621 082

* PULA, Danteov trg 1, tel. 052/ 216 498

Biskup pohodio umašku župu

Biskup mons. Ivan Milovan prigodom pastoralnog pohoda umaške župe pohodio je osnovnu školu, kada se susreo s učenicima i profesorima. Biskup je pohodio i gradonačelnika Vilija Bassanesea, te predsjednika tvrtke Istraturist Željka Kukurina.

Istom prigodom biskup Milovan misio je u Murinama i u Umagu. Tu se susreo s članovima župnog pastoralnog vijeća i Caritasa. (L)

Ante Tonči Jukopila

KRIŽNI PUT

Na naslovniči knjižice „Križni put“ koju je ove korizme priredio Ante Tonči Jukopila, župnik iz Oprtla, prikazan je kameni križ i oltar s oprtaljskoga groblja. Svake se godine tu na Dušni dan slavi sv. misa za nevine žrtve kojima su totalitarni režimi kroz povijest priredili križne putove. Vlč. Ante Tonči Jukopila odlučio je napisati ovaj križni put razgovarajući s ljudima iz gotovo svih mesta Porečke i Pul-

ske biskupije te slušajući njihove životne priče i „križne putove“.

Na kraju knjižice otisнутa je poznata korizmena pjesma Stala plačuć, a na zadnjoj je stranici drveni križ koji podsjeća na nevine žrtve: *Ovdje leži dvanaest nedužnih mladih života. Namaljeni su i izmasakrirani 1949. od zloglasnih komunističkih organizacija UDBE, OZNE i JNA. Počivaju u miru Božjem!* (L)

SRC Pristav-Kršan,
29., 30.04. i 01.05.2011.

Sljedeći broj Ladonje izlazi 15. svibnja